

Masterplan Openbare Ruimte Kanaalpark Dijk en Waard

Masterplan Openbare Ruimte Kanaalpark Dijk en Waard

In opdracht van gemeente Dijk en Waard

gemaakt door:

**STROOTMAN
LANDSCHAPSARCHITECTEN**

Funenpark 1-D

1018 AK Amsterdam

Nederland

INHOUDSOPGAVE

01 Inleiding	5
02 Kansen voor het Kanaalpark	13
03 Van Gebiedsvisie naar Masterplan Kanaalpark	19
04 Masterplan op hoofdlijnen	37
05 Deelgebieden	55
06 Beeldkwaliteit	74

An aerial photograph of a river scene. On the left, a wooden dock extends into the water, with several people and kayakers. One person is sitting on a yellow and blue patterned mat on the dock. A red kayak is on the dock, and a yellow kayak is being pushed into the water by a person in a blue shirt. Another person in a yellow shirt stands nearby. In the water, a person in a red shirt is paddling a blue kayak, and a person in a blue shirt is paddling a yellow kayak. A yellow kayak is also visible in the upper right. The water is dark with many small, shimmering reflections of light. A large white circle with the number '01' inside is centered over the water.

01

INLEIDING

1.1 Inleiding

We leven in een wereld die soms veel van ons vraagt. We wonen met elkaar in een klein land. We hebben behoefte aan meer woningen en toch ook aan rust en groen. We hebben ervaren dat het belangrijk is om naar buiten te kunnen. De natuur in. Naar plekken waar je lekker kunt spelen of de hond kunt uitlaten. Waar je leuke dingen kunt doen en kunt (water)sporten of gewoon lekker wandelen. Waar je kunt afspreken met anderen. Dijk en Waard heeft die ruimte. We hebben immers het kanaal Omval-Kolhorn boordevol cultuurhistorie, waar langs de oevers gewandeld en gefietst kan worden, met tal van recreatiemogelijkheden op het water. Het kanaalpark heeft kwaliteiten, maar is nog geen geheel.

Het Masterplan betreft het gebied dat zich bevindt tussen fietsbrug de Krul, gelegen ter hoogte van het stationsgebied, de Broekhornerbrug en vervolgens naar het zuiden tot aan spoorbrug de Bolbrug.

Luchtfoto huidige situatie projectgebied.

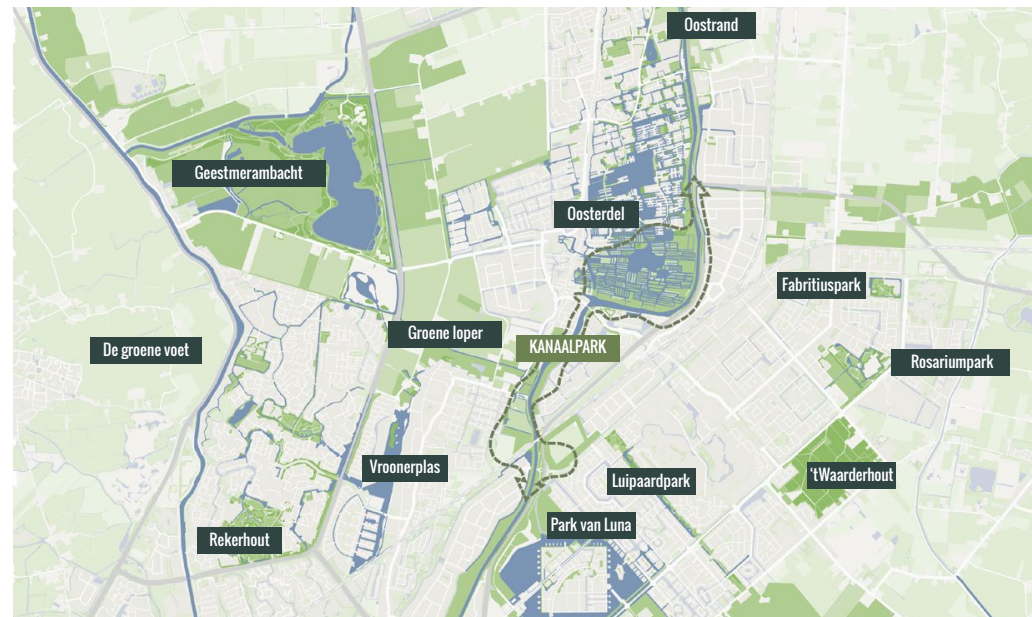
1.2 Een park voor iedereen

Lange tijd was het kanaal de scheiding tussen twee werelden: die van de middeleeuwse polders van Geestmerambacht (Dijk) aan de westkant en de 17e-eeuwse droogmakerij (Waard) aan de oostkant. Hier lag bovendien de gemeentegrens tussen de voormalige gemeenten Langedijk en Heerhugowaard. Met de toenemende verstedelijking van Heerhugowaard en Broek op Langedijk aan weerszijden van het kanaal, werd de groene ruimte tussen de bebouwingkernen steeds kleiner. Daarmee is de behoefte aan een stevige groenstructuur tussen beide kernen, met het kanaal als dragend element, steeds groter geworden. De gemeente Dijk en Waard heeft daarom de ambitie om in het hart van de gemeente een uniek landschapspark te realiseren: Kanaalpark Dijk en Waard.

We gaan vergroenen zodat de Groene Loper aangehecht wordt op het Kanaalpark. We kunnen routes, structuren, water, maar ook inwoners van de dorpskernen, wijken en de bezoekers beter verbinden. We willen meer 'ademruimte' voor (toekomstige) bewoners. En we willen ervoor zorgen dat het gebied uitstekend toegankelijk wordt voor alle Dijk en Waarders. We spelen daarmee in op de behoeften die er zijn/ontstaan door de nieuwbouwoontwikkeling van het Stationsgebied, Vaanpark en Westpoort. De inrichting van de

openbare ruimte kunnen we tevens versterken met een duidelijk samenhangende familie van elementen. Er zijn mogelijkheden om de toegankelijkheid van het park te verbeteren. Ook kunnen we historische elementen 'terughalen' door er meer aandacht op te vestigen en ze beter uit te lichten.

Er liggen kansen die we gaan verzilveren. Daarvoor biedt dit Masterplan de kaders. Het Kanaalpark wordt een park waar mensen en dieren zich thuis voelen: een park voor iedereen!

Kanaalpark als schakel in de Groene loper

1.3 Overzicht beleidskaders

In 2022 stelde de gemeente samen met inwoners, organisaties en ondernemers de Gebiedsvisie Grenzeloos Dijk en Waard-Kanaalpark op. In vervolg daarop stelde het college van burgemeester en wethouders in 2023 het programmaplan Kanaalpark 2023-2035 vast. In dit programmaplan zitten ongeveer 40 uiteenlopende opgaven. Het Masterplan integreert deze en maakt ze concreet. Het geeft een koers aan om over meerdere jaren het programma te realiseren. De ambities van de Gebiedsvisie, verwoord in zeven verhaallijnen, krijgen in dit Masterplan een volgende stap. Van ‘wat we gaan doen’, gaan we in dit Masterplan naar ‘hoe gaan we het doen?’.

Gebiedsvisie Grenzeloos Dijk en Waard

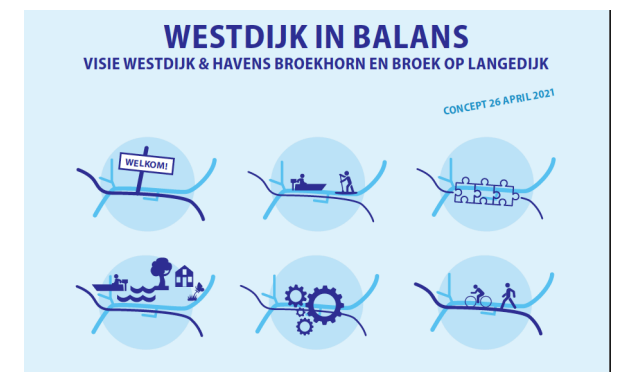
Verdiepingsdocument Ecologie

Gebiedsbiografie Centrum Dijk en Waard; een gebied van twee snelheden

Programmaplan Kanaalpark 2023-2035

Westdijk in balans

1.4 Doel en werking van het Masterplan openbare ruimte

Dit Masterplan Openbare Ruimte Kanaalpark is een strategisch document dat de doelstellingen en richtlijnen schetst voor de ontwikkeling en inrichting van een gebied. Dit plan stuurt op samenhang tussen de verschillende onderdelen. Anderzijds dient het ook als stuwende kracht en borging van de waardevolle verschillen die er zijn in het gebied.

Het plan maakt duidelijk wat de grenzen zijn en hoe een gebied verder vorm moet krijgen. Het doel is om ervoor te zorgen dat de ontwikkeling van het gebied voldoet aan de behoeften van de bewoners en de toekomstige generaties.

Het Masterplan is een leidraad bij de uitwerking van diverse projecten en maakt duidelijk wat het streefbeeld is voor de openbare ruimte. Zo geeft het Masterplan houvast aan gemeente, ontwikkelende partijen, ondernemers, bewoners en eigenaren. Gezamenlijk kunnen zij hiermee toewerken naar een samenhangend en aantrekkelijk Kanaalpark.

Het kanaal is integraal onderdeel van het park. In het plan is het water een zichtbaar verbindend element, met veel aandacht voor beleving van het water vanaf bruggen. Er zijn talrijke mogelijkheden voor recreatie en sport met interessante aanlegsteigers en steigerpaden om te wandelen

langs en over het kanaal. Het Masterplan bevat stevige uitgangspunten om een park te maken met een herkenbare en continue groenstructuur. Het plan zet in op het maken van fijne plekken voor mensen, plekken die rust bieden en reuring. Ook heeft het plan aandacht voor planten en dieren. Niet alleen is er een ecologische parkzone in het plan opgenomen - een afwisselend gebied met nadruk op natuurwaarde, ecologie en biodiversiteit – ook de ontwerpkeuzes zijn vaak mede bepaald door ecologische belangen.

Het Kanaalpark is een park dat de komende jaren moet ontstaan. Het Masterplan biedt hiervoor de uitgangspunten. Hoewel het een jong park is, leunt het sterk op oude wortels: de geschiedenis van de plek. Dit is een inspiratiebron voor het meubilair en de objecten – denk aan bruggen en steigers bijvoorbeeld – die in het park zullen verschijnen. Hiervoor is in het Masterplan een Beeldkwaliteitsplan opgenomen, met heldere uitgangspunten. Dit zorgt ervoor dat hoe (af)wisselend de plekken in het park en langs en op het kanaal ook zijn, je als bezoeker steeds weer weet: ik ben in het Kanaalpark. Ook de parkentrees dragen bij aan de oriëntatie en zijn geënt op de historie.

De nieuwbouw bij OSSA en de fysiotherapiepraktijk. De openbare ruimte eromheen wordt mooi aangesloten met kenmerken van het Kanaalpark

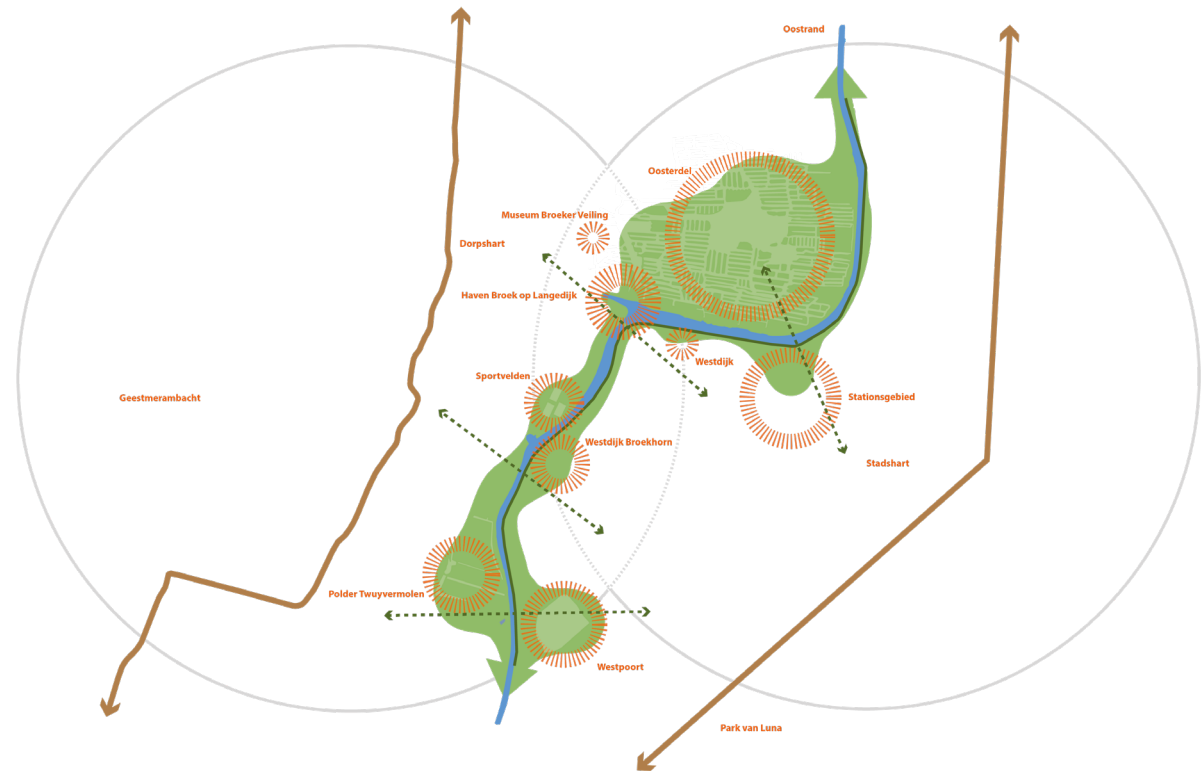
1.5 Toekomstbestendig

De gemeente Dijk en Waard groeit en ontwikkelt zich in rap tempo. Naast het Masterplan openbare ruimte Kanaalpark wordt ook gewerkt aan andere visies en plannen. Van die gebieden zijn het Oosterdelgebied, Vaanpark, het Stationskwartier en Westpoort in min of meerdere mate van invloed op dit Masterplan. Vanuit een integrale benadering met thema's als mobiliteit, water, natuur en ecologie, is het Masterplan goed aangehecht op de gebieden in de directe omgeving.

Het gebied rondom het Kanaalpark is niet statisch. Er zijn veel ontwikkelingen op komst, bezig of net afgerond. Tijdens het maken van het Masterplan is dan ook regelmatig uitgezoomd van het Kanaalpark. Gebiedsontwikkelingen op termijn in de omgeving zijn betrokken bij het maken van bepaalde keuzes op de schaal van het Kanaalpark. Deze ontwikkelingen zijn van invloed op de keuzes in het Masterplan.

Het Masterplan zelf heeft een stevig fundament, tegelijkertijd is het veerkrachtig genoeg om koerswijzigingen in de toekomst op te vangen. Er zijn plannen en opgaven aangemerkt die op termijn kunnen worden opgepakt zodra de tijd daar rijp voor is en de middelen voor handen zijn. Kortom, het Masterplan is in verschillende opzichten toekomstbestendig gemaakt. Inherent aan gebiedsontwikkelingen zijn respectievelijk opgaven

en deeltwerkingen. Wanneer die zich aandienen, biedt het masterplan hiervoor kaders.

Kanaalpark als onderdeel van het grotere geheel (bron: Grenzeloos Dijk en Waard - Gebiedsvisie, 2022)

1.6 Participatie en samenwerking

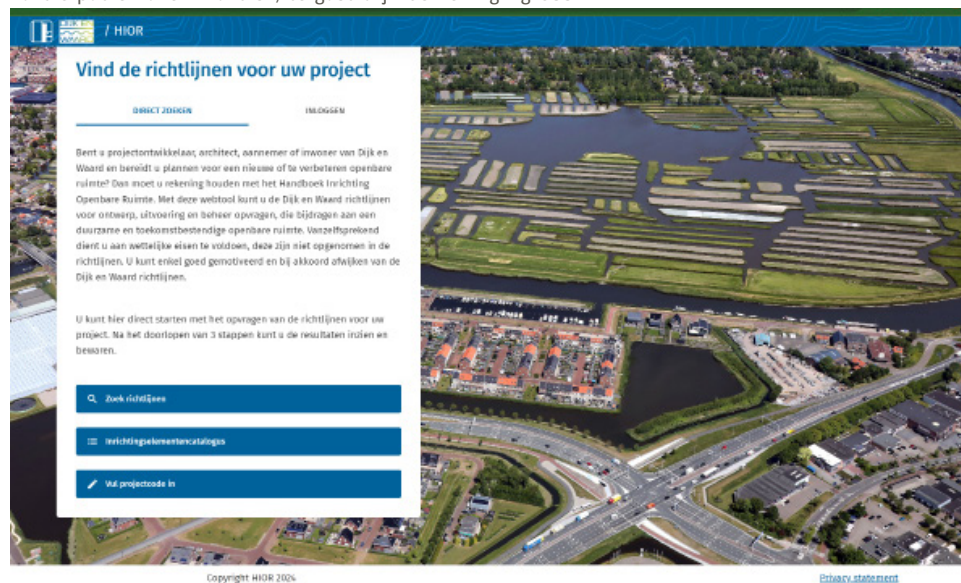
Voor het Masterplan is de betrokkenheid van inwoners essentieel geweest. In aanvulling op de beleidskaders zijn ideeën over de ontwikkeling van het gebied opgehaald tijdens een aantal participatiebijeenkomsten en voorstellen besproken. Ook in de fase hierna blijft het betrekken en informeren van inwoners belangrijk. Het Kanaalpark is een jong park en moet zich nog ontwikkelen. Er zullen dingen in de openbare ruimte veranderen; soms is dat voor mensen wennen. Vaak helpt het als mensen begrijpen wat de reden is en wat de kwaliteit is die beoogd wordt. Het Masterplan beschrijft de argumenten en motieven voor de voorgestelde transformaties.

Dit Masterplan is in nauwe samenwerking gemaakt met de gemeente Dijk en Waard. Tevens is er afstemming geweest met het Hoogheemraadschap Noord-Holland en de provincie Noord-Holland over civieltechnische en water-technische zaken zoals de dijklichamen.

De gemeente Dijk en Waard en de verschillende belanghebbenden in het gebied blijven ook in de toekomst met elkaar in gesprek. Bewoners, verenigingen en ondernemers worden geïnformeerd maar ook bevraagd als een project concreet wordt opgepakt in hun directe omgeving.

Participatie Havenkwartier, te gast bij Roeiervening OSSA

Afbeelding uit de webversie van het Handboek Inrichting Openbare Ruimte (HIR) van de gemeente Dijk en Waard

A photograph of two men sitting in a small boat on a body of water. The boat is filled with orange and white buoys. The men are wearing dark jackets and caps. The water is calm, and the background shows other boats. A large white circle with the number '02' is overlaid on the image.

02

KANSEN VOOR HET KANAALPARK

2.1 Het Kanaalpark vandaag

Het Kanaalpark is niet nieuw. Ook nu al kunnen inwoners en bezoekers langs een (een deel van) de oevers van het kanaal wandelen en fietsen. En je kunt er zwemmen, suppen of roeien. Het Kanaalpark heeft kwaliteiten, maar is nog geen geheel. Het is een verzameling van ruimtes en functies met beperkte of geen samenhang rondom het kanaal. Wegen, paden en parkeerplaatsen bestaan uit veel verschillende verhardingsmaterialen. Er is geen eenheid in straatmeubilair. De toegankelijkheid van het park is niet optimaal. Sommige inrichtingselementen zijn sleets of vervallen. Bovendien vormt het kanaal een barrière en een grens tussen twee voormalige gemeenten met een heel eigen identiteit en historie.

Luchtfoto huidige situatie projectgebied.

Nu erg veel en verschillende soorten verharding.

Veel recreanten maken al gebruik van het kanaal.

Niet altijd is er sprake van een doorgaande route.

Sommige steigers kunnen een opknopbeurt gebruiken.

Dit beeld nodigt nog niet uit voor een leuke wandeling.

Kansen om 'achterkanten voorkant te maken.

De Twuyvermolen is een icoon.

De uitbreiding van OSSA is een mooi voorbeeld.

Havenkantoor, er liggen kansen voor deze superlocatie.

2.2 Gebiedsdynamiek

Ooit was het Kanaal Omval-Kolhorn het bruisende hart van Dijk en Waard. Het was belangrijk voor de handel en er gebeurde veel. Aan de ene kant waren er de Langedijker linten - aan de andere kant ontwikkelde zich de droogmakerij van Heerhugowaard. Het zijn eigenlijk verschillende werelden met het kanaal ertussen.

Dit deel van Noord Holland bestond in de 15e eeuw uit een uitgestrekt waterlandschap. Waar nu Heerhugowaard ligt, lag toen het Waerdermeer, dat oorspronkelijk één was met het Schermeer (Schermer). De aanleg van de dwarsverbinding Huygendijk, via eiland Oterleek werd de zuidelijke dijk van de Heerhugowaard. Het huidige gebied Oosterdel lag als oeverland aan dit zeer grote meer, met nog vele andere oeverlanden en eilanden. De voormalige oeverlijn van het Waerdermeer is met enige moeite nog herkenbaar. Die verschillen zien we nu nog altijd terug. Aan de kant van Dijk zijn er nog de kleine polderkavels en de kant van Waard wordt gekenmerkt door de droogmakerij. In de loop van de jaren ontwikkelde zich aan beide kanten van het kanaal steeds meer bedrijvigheid en kwamen er meer woningen en sportverenigingen. Daardoor bleef er echter minder ruimte over voor groen.

Historische foto van de schuivenoverhaal op de Westdijk met een kolenschuit.

csv BOL

Broekhorn

Twuyvermolen in de Twuyverpolder.

De Prins Hendrikkade.

2.3 Smeltkroes van identiteiten

Een bijzondere kwaliteit van de gemeente Dijk en Waard zijn de kernen met hun eigen kenmerken en culturele bijzonderheden. Het Kanaalpark ligt in het midden van de gemeente en verbindt veel van de kernen met elkaar. Door de bijzondere geschiedenis

van het gebied te verweven in het park, zal het Kanaalpark grote groepen inwoners aanspreken..

De Hervormde kerk, Sint Pancras

Jaarlijkse Gondelvaart, Koedijk

Museum BroekerVeiling, Broek op Langedijk

NK Kloeten, Broek op Langedijk

Beddenrace, Langedijk

Veenhuizer molen, Veenhuizen

2.4 Kansen

Het Kanaalpark is nu al een prachtig gebied waar gewoond, gewerkt en gerecreëerd wordt. Het sluit aan op verschillende bestaande structuren: van infrastructuur, woonmilieus, bedrijventerreinen tot natuurwaarden die belangrijk zijn voor de omgeving en regio. Hier liggen kansen die niet alleen interessant zijn voor het Kanaalpark, maar breder dan dat, voor de gemeente en regio.

Leven op en aan het water

Jachthaven Broekhorn; zowel het haventje als het gebouw, heeft met de ligging en alle voorzieningen de potentie om een impuls aan het gebied te geven. De relatie met het nabijgelegen haventje in Broek op Langedijk en de Oude Sluis biedt ook kansen voor wateractiviteiten. Leven op en aan het water, heeft de Dijk en Waarders gevormd tot op de dag van vandaag.

Cultureel erfgoed als identiteitsdrager

In de nabije omgeving bevinden zich twee historische molens. De Twuyvermolen is ook nu al een belangrijke trekpleister. Andere historische objecten in het gebied zijn de Overhaal bij de Broekhornerbrug, een verborgen sluisje nabij de N242, De Molen van Zwaantje en immaterieel erfgoed waarover we kunnen informeren. Door cultureel erfgoed zichtbaar te maken wordt het Kanaalpark een belangrijke identiteitsdrager in de regio.

Groenblauwe stapsteen

Het gebied is waterrijk, groen en op veel plekken is het rustig, goede voorwaarden voor natuurrecreatie. Het gebied vormt een groenblauwe stapsteen tussen omringende polderlandschappen en ecologische structuren. Er liggen kansen voor het versterken van de natuurwaarden en het vergroten van biodiversiteit.

Sociaal verbindend

Met de ambitie voor het Kanaalpark als kwalitatief hoogwaardige openbare ruimte ontstaat er meer ruimte voor ander gebruik dan nu en voorheen het geval was. Dankzij goede fiets- en wandelpaden stimuleert het park niet alleen beweging en draagt het bij aan gezondheid, maar in combinatie met de ontmoetingsplekken in het park zal er meer sociale verbinding ontstaan. Er is straks meer ruimte en gelegenheid voor elementen die je ook in andere stadsparken aantreft. Dat kan een podium zijn voor kunst en cultuur. Kleinschalige evenementen kunnen eveneens in de mooie setting van het Kanaalpark worden georganiseerd. Het park kan daardoor bijdragen aan de sociale verbindingen tussen Dijk en Waarders. Tegelijkertijd kan dit een positieve aantrekkingskracht hebben op de regio.

Kortom

De kwaliteiten die het gebied nu al heeft worden opgepoetst. Het gebied wordt beter toegankelijk gemaakt, en we voegen kwaliteiten toe die er nog niet zijn. Dat alles in balans met de omgeving. Het doel is om ervoor te zorgen dat de ontwikkeling van het gebied voldoet aan de behoeften van de bewoners en de toekomstige generaties.

Het Kanaalpark zal Dijk en Waard verbinden. Het park zorgt voor verkoeling. Je kunt er sporten en spelen en het park trekt vogels aan en insecten (biodiversiteit). Er zijn langzaamverkeerroutes, goed voor fietsers en wandelaars. Het park wordt zo een visitekaartje van de gemeente. Het is aantrekkelijk voor de mensen die er wonen en werken, maar trekt ook nieuwe mensen aan: inwoners, ondernemers en recreanten. Het Kanaalpark legt nieuwe verbindingen: van de ene kant naar de andere kant met bruggen, met het centrumgebied en met de woonwijken aan het kanaal.

03

VAN GEBIEDSVISIE NAAR
MASTERPLAN KANAALPARK

3.1 Van een visie naar een park

Heeft dit gebied wel de potentie voor een park? Op dit moment is er sprake van randzones langs een kanaal met wat gras, water en bomen. Kun je daar wel een park van maken? In dit Masterplan laten we zien dat dit zeker kan! We bouwen voort op de sterke identiteit en kwaliteiten die er al zijn en voegen bouwstenen toe om die kwaliteiten te versterken en het park als eenheid herbaar te maken met duidelijke entrees. We voegen paden toe, planten bomen aan: en een park is geboren. We gaan mensen verleiden om te stoppen, af te stappen en te verblijven als ze van ver komen of van dichtbij: gewoon uit de buurt voor een dagelijks rondje. Het Kanaalpark wordt een aangename plek om te verblijven en te vertragen.

Een belangrijke basis voor het Masterplan is de Gebiedsvisie. Hierin wordt het toekomstbeeld van het Kanaalpark toegelicht aan de hand van zeven verhaallijnen. In dit Masterplan versmelten deze verhaallijnen tot één geheel. In het navolgende lichten we het Masterplan toe aan de hand van de zeven verhaallijnen, voorafgegaan door de thema's 'Lineair Park', 'Rust, ruis en reuring' en 'Een park voor mens en dier'.

Gebiedsvisie Grenzeloos Dijk en Waard

Verhaallijn 1: Plekken en sferen verbinden

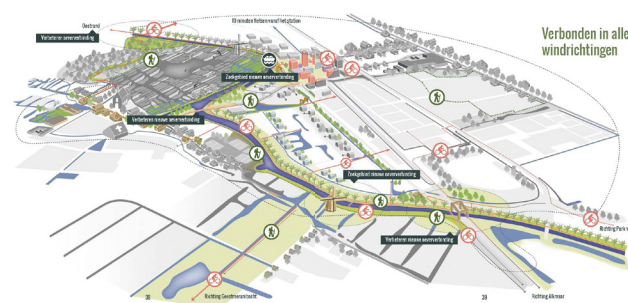
Water als zichtbaar verbindend element

Verhaallijn 2: Water als zichtbaar en verbindend element

Adres voor nieuwe ontwikkelingen en voorzieningen

Verhaallijn 3: Adres voor nieuwe ontwikkelingen en voorzieningen

Verbonden in alle windrichtingen

Verhaallijn 4: Verbonden in alle windrichtingen

Herkenbare en continue groenstructuur

Verhaallijn 5: Herkenbare en continue groenstructuur

Bron van energie

Verhaallijn 6: Bron van energie

Karakteristieke oriëntatiepunten en parkentrees

Verhaallijn 7: Karakteristieke oriëntatiepunten en parkentrees

Thema 'Lineair park'

Het Kanaalpark moet meer worden dan een route van A naar B. We willen mensen verleiden om te stoppen, af te stappen en hier te verblijven als ze van ver komen of gewoon uit de buurt voor een dagelijks rondje. Het gaat een echt park worden. Een plek om te verblijven en te vertragen.

Dit is natuurlijk niet het eerste lineaire park van Nederland. Daarom hebben we ook goed gekeken naar andere goede voorbeelden zoals het Zocherpark in Utrecht, het Singelpark in Leiden en natuurlijk het Kanaalpark in Alkmaar. Evenals in deze parken zal het Kanaalpark zorgen voor lange routes die door het hele park heen voeren. Tegelijkertijd knippen we

het gebied op en maken we kleinere plekken. Op die wijze creëren we intimiteit. Ingrediënten die we ook kennen van een 'gewoon' stadspark.

Een stadspark heeft vaak standaard bouwstenen: duidelijke grenzen, dichte beplanting, weides, water, en een rondgang. Onze setting en vorm is heel anders, maar door dezelfde bouwstenen te gebruiken en het klassieke park als het ware 'open te knippen', kunnen we toch hetzelfde bereiken: de rondgang wordt een route, en beplanting en water maken kleinere kamers. Voor het ontwerp van het Kanaalpark betekent dit:

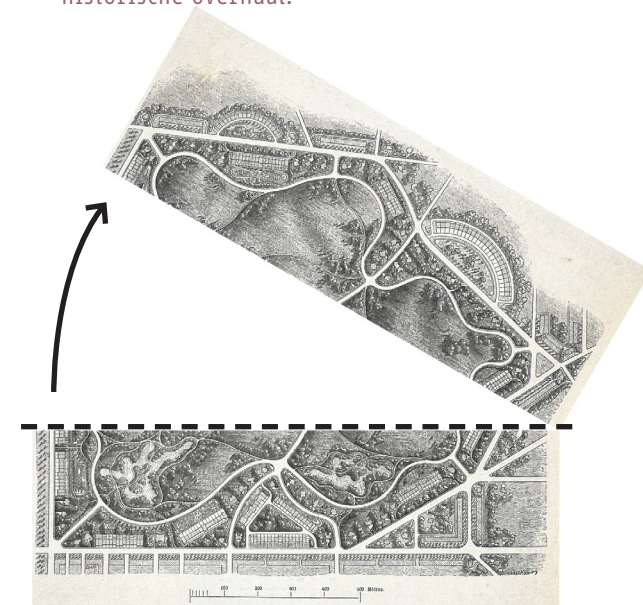
- dat we lange eentonige routes voorkomen

doordat we gradiënten met dijkbeplanting maken waardoor je van de ene sfeer in de volgende terecht komt.

- De langgerektheid wordt af en toe onderbroken door brugverbindingen, slingerpaden en dijkpleinen, waardoor de snelheid en het perspectief van de beschouwer veranderen.
- Het kanaal doet volwaardig mee en fungeert als route en object in het park.
- We brengen accenten aan met nieuwe plekken en leggen nadruk op cultureel erfgoed, zoals de historische overhaal.

Maar het gebied is soms smal, en er lijkt dan weinig ruimte te zijn om een park te maken

Concept voor het Kanaalpark: het open knippen en uitvouwen van de klassieke parkplattegrond. (Referentie: Birkenheadpark bij Liverpool, een van de eerste stadsparken).

Thema 'Rust, ruis en reuring'

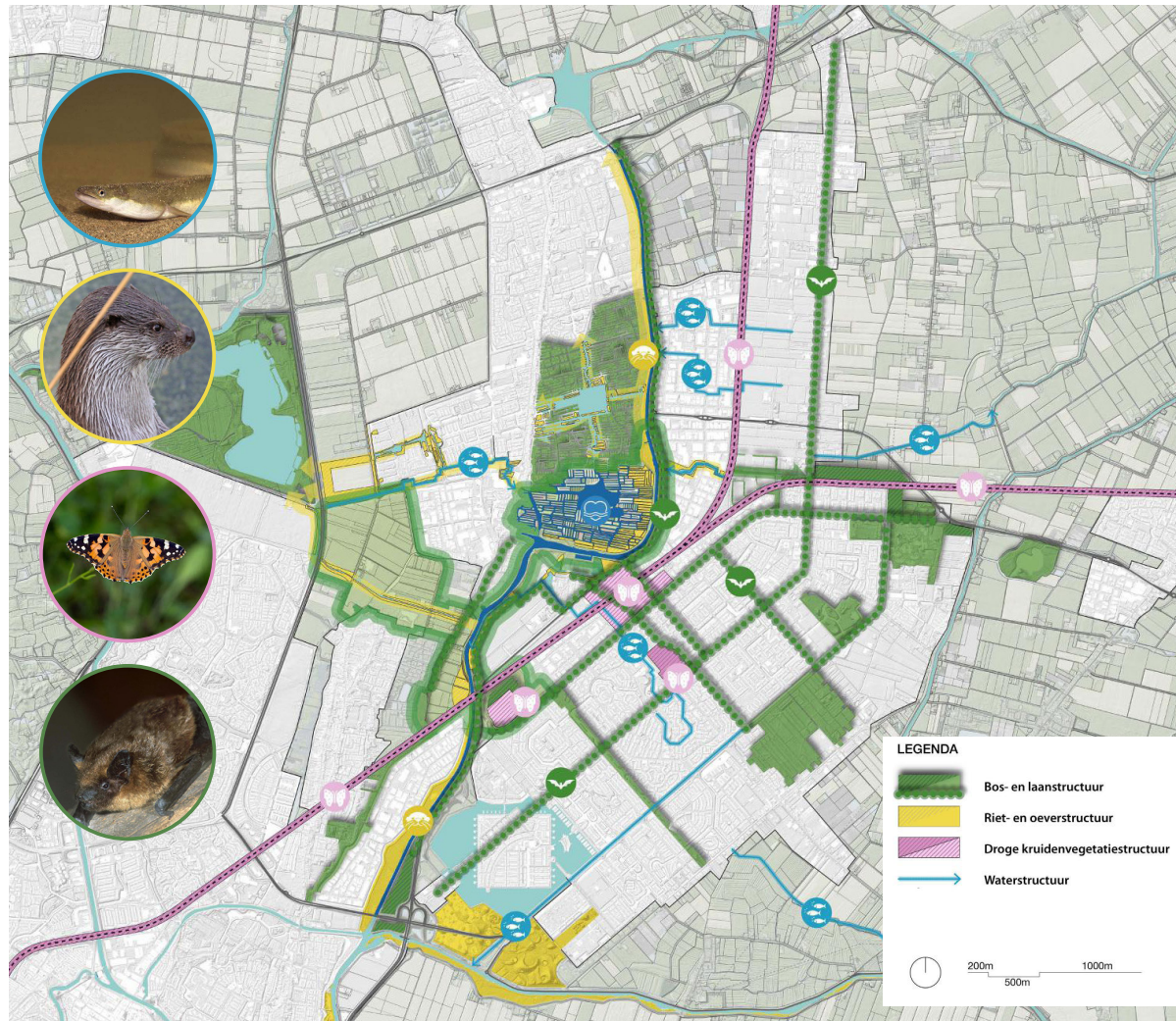
Waar is rust en waar is reuring in het Kanaalpark? Van nature zijn er al plekken in het gebied die voldoen aan van deze drie kenmerken. In het Masterplan spelen we daar op in. We laten zien hoe we deze plekken activeren, waar er interactie is met het kanaal vanaf de oevers en welke verbijzonderingen er zijn. Reuring is er op plaatsen met veel activiteit, rust is er op plaatsen waar je van de stilte en de natuur kunt genieten. Sommige plekken zitten daar qua drukte en levendigheid tussenin, die karakteriseren we als 'ruis'.

Het Kanaalpark heeft verschillende karakteristieke zones. In de Oosterdel vormen rust en natuur het centrale thema. Daar horen bepaalde activiteiten bij, zoals wandelen over een laarzenpad of turen naar foeragerende vogels. In de Twuyverpolder geldt hetzelfde. Alleen de Twuyvermolen doorbreekt die stilte enigszins op toelaatbare wijze. De ecologische parkzone achter de Westdijk is ook aangeduid als een zone van overwegend rust - de toegangen daargelaten. Op het kanaal komen rust en reuring bij elkaar, ze mengen daar op organische wijze. De meeste activiteit bevindt zich in gebieden die we aanduiden met reuring. Daar wordt bijvoorbeeld ge(water)sport en zijn meer faciliteiten. Denk aan het Havenkwartier en de omgeving bij de loskade en de Krul. Dichter bij de Broekhornerbrug en de Prins Hendrikkade bevindt zich een zone met ruis wegens het dorps karakter.

Zonering van rust, ruis en reuring

Thema 'Een park voor mens en dier'

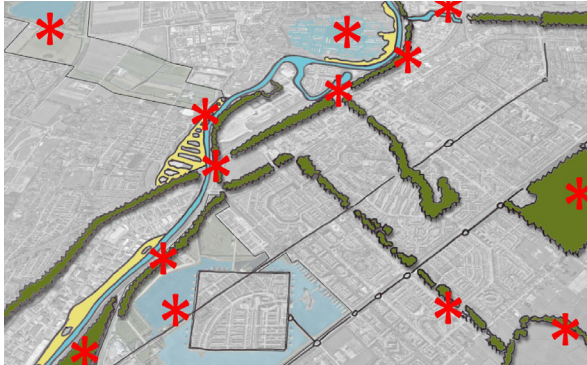
Totaalvisie Ecologie uit verdiepingsdocument ecologie (Smartland, 2021)

Het Kanaalpark is niet alleen een plek voor menselijke inwoners van Dijk en Waard, maar ook voor planten en dieren. In het verdiepingsdocument ecologie (Smartland, 2021) is er een inventarisatie gedaan naar de bijzondere soorten die nu al leven in het gebied en is er onderzocht hoe zij een nog betere plek kunnen krijgen. Dit heeft geresulteerd in de Totaalvisie Ecologie, hier links verbeeld.

Hierin zijn in grote lijnen vier lagen te onderscheiden:

- De Waterstructuur. De drempels tussen waterlopen zoveel mogelijk beperken.
- De Riet- en oeverstructuur. Rietlanden beschermen en uitbreiden waar mogelijk.
- De Bos- en laanstructuur. Doorgaande bomenstructuren aanbrengen om bossen en parken te verbinden.
- De Droge kruidenvegetatie-structuur. Kiezen voor kruidenrijk grasland waar mogelijk.

Het Masterplan bouwt hierop voort, en de keuzes die in dit ontwerp zijn gemaakt zijn mede bepaald door ecologische belangen. Een wandelpad bijvoorbeeld buitendijks leggen op een vlonderpad, zorgt voor meer randlengte en luwe plekken die interessant zijn voor vissen en andere kleine waterdieren.

Figuur A. Brainstormschets voor aanknopingspunten ecologie (Bron: Smartland, 2021)

Tevens worden er door Smartland (2021) aan de hand van een schets (zie figuur A.) concrete suggesties aangedragen die aanleiding geven om de ecologische structuur van het Kanaalpark te versterken en uit te breiden. Het Masterplan heeft een aantal van deze punten omarmd:

- We streven naar ecologische versterking van de centrale Blauwe As door het toevoegen van rietkragen op diverse locaties in het Kanaalpark, waarmee we een meer aaneengesloten verbinding creëren.
- Hiermee verbeteren we ook de structuur van de boezemlanden en andere rietlanden.
- De voormalige oeverlijn van het Waerdermeer, zoals beschreven op pagina 16, kan worden

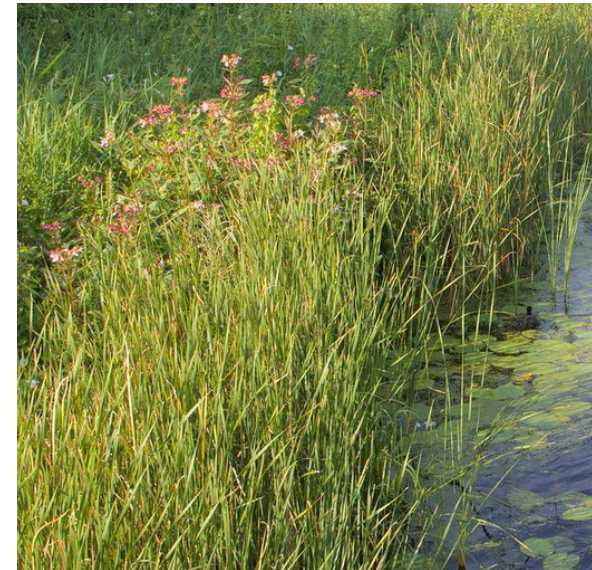

Een boomstammenpad markeert de voormalige oeverlijn van het Waerdermeer in de ecologische parkzone

- geaccentueerd met een boomstammenpad, dat tegelijk een mooie speelaanleiding vormt.
- De structuur van de polderbossen wordt versterkt door het bomensortiment van het Kanaalpark af te stemmen op kenmerkende polderboomsoorten.
- De oevers aan de oostkant van de ecologische zone zijn ontworpen als dynamische natuurvriendelijke oevers. De beschoeiing bestaat uit oeverpalen, waardoor de oever in de loop der tijd kan veranderen, terwijl de oeverlijn zelf intact blijft. Een dynamische oever ondersteunt natuurlijke processen die leiden tot een diversere flora en fauna, wat het leefgebied voor verschillende organismen verbetert.

Dynamische natuurlijke oevers in de ecologische parkzone

Toevoegen van rietkragen is een ecologisch versterkende maatregel

Verhaallijn 1 - Plekken en sferen verbinden

Het Kanaalpark is een park van maar liefst 2,5 km lengte met bomen, weides, speelplekken en nieuwe bruggen; een park waar het water een belangrijk onderdeel van is: een zichtbaar element. Het park brengt de verschillende landschappelijke sferen met elkaar in verband, versterkt bestaande kwaliteiten en voegt functies en verbindingen toe. Als een groenblauwe ritssluiting, hecht het park twee werelden aan elkaar die landschappelijk en historisch sterk verschillen: het vaarlandschap, en het rijlandschap. Deze twee landschappen zijn deels met de ruggen naar elkaar gegroeid. Dat heeft geresulteerd in veel achterkanten en plekken waar mensen niet komen, of die niet bekend zijn bij mensen. Het park is ook een verbinding tussen Oosterdel en de Twuyverpolder, en is tegelijkertijd een ontbrekende schakel tussen andere grote groengebieden in de omgeving, denk aan het Luipaardpark, Park van Luna, of de Groene loper.

Hoe gaan we dat doen?

- Met het Kanaalpark vergroenen we en verbinden we structuren op een hoger schaalniveau voor

mensen, planten en dieren.

- Ook op een lager schaalniveau zijn er tal van mogelijkheden om het aandeel natuur en biodiversiteit te vergroten. Zo geven we meer betekenis aan de groenstrook tussen de Westdijk en de woonwijk Broekhorn door hier een ecologisch rijk gebied van te maken waar tevens mensen van kunnen genieten.
- We zetten langzaamverkeer op een voetstuk en gemotoriseerd verkeer een paar treden omlaag. We maken dijkpleinen. Dit zijn knooppunten waar recreatieve fietsers en wandelaars samenkomen.
- Er zal minder verharding nodig zijn en meer ruimte voor groen. Dat is niet alleen mooier maar ook noodzakelijk om te kunnen anticiperen op het veranderende klimaat.
- We verbinden routes over land en water met nieuwe bruggen waardoor Dijk en Waarders elkaar zonder omwegen kunnen ontmoeten. Een nieuwe voetgangersbrug tussen het Oosterdelgebied en de kanaalbocht bij de Krul maakt de Oosterdel bereikbaar voor de Waarders die vanuit het centrum komen.
- Het Kanaal maken we overal toegankelijker vanaf

de oevers en aantrekkelijker vanaf het water door mooie rietkragen en (wandell)steigers aan te leggen.

- We brengen structuur aan door versnipperd programma te clusteren en te koppelen. En we wijzen plekken aan voor rust, ruis en reuring. Het Kanaalpark wordt veelzijdiger; bezoekers krijgen meer keuzemogelijkheden. Zo kunnen wandelaars bijvoorbeeld straks langs het water skeeleren over het asfalt, wandelen over een steiger of over een avontuurlijk pad in de ecologische zone.
- Het Kanaalpark wordt inclusiever, we maken nieuwe paden en brugverbindingen waar gebruikers die minder mobiel zijn ook gebruik van kunnen maken.
- Alles wordt ontworpen met historisch besef over Dijk en Waard door identiteitsversterkende kenmerken te gebruiken in bijvoorbeeld de parkentrees, de bruggen en het meubilair. Zo zal iedereen zich thuis voelen in het Kanaalpark.

Verhaallijn 1 - Plekken en sferen verbinden

Vertrouwde elementen

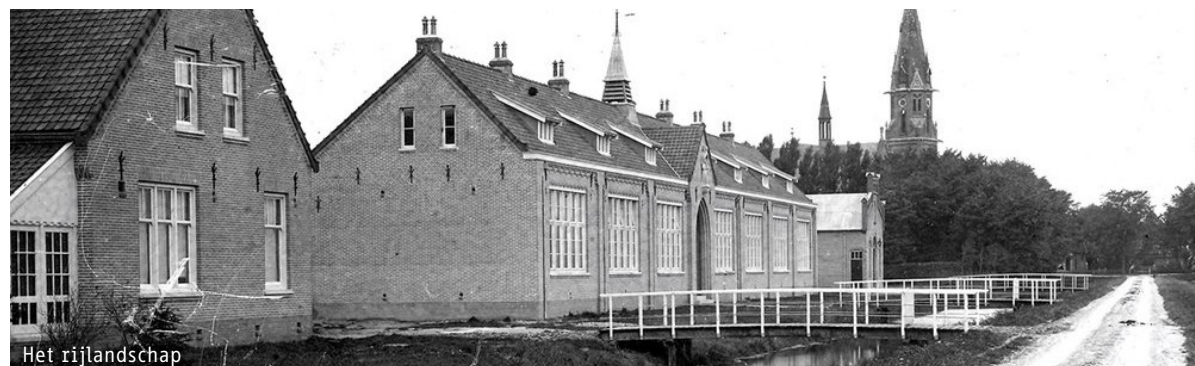
Het is van belang dat het Kanaalpark grote groepen inwoners aanspreekt. We hebben daarom gezocht naar overkoepelende elementen waarin iedereen zich kan herkennen; een park waar alle inwoners straks trots op kunnen zijn.

Hoe gaan we dat doen?

- We spelen in op de cultuurhistorie van het Kanaalpark door gebruik te maken van herkenbare elementen die verwijzen naar de geschiedenis van de plek en regio waar het Kanaalpark is.
- De elementen die we ontwerpen om de openbare ruimte in te richten zijn geïnspireerd op het landschap en hoe dat gebruikt werd. Zoals de molens van de droogmakerijen en de houtzaagmolens. Of de houtstapels en kolen.
- De gebruikte materialen zijn niet nieuw en op veel plekken in Dijk en Waard worden ze al toegepast.
- Dat wat we ontwerpen is niet 'vreemd' maar is vertrouwd voor de regio. We gebruiken de in de regio bekende geknikte kippenbruggen als basis voor het ontwerp van de nieuwe bruggen.
- De inrichtingselementen vertellen in feite ook het verhaal van het Kanaalpark. Niet heel letterlijk maar met verwijzingen. Bijvoorbeeld

de informatiebordjes bij de historische overhaal.

- De vormtaal van objecten en elementen is eenvoudig.

Verhaallijn 1 - Plekken en sferen verbinden

Eenheid in verscheidenheid

Het kanaal en de dijken zijn integraal onderdeel van het park en verbinden de groene zones aan weerszijden. Consequente toepassing van beplanting, meubilair en materialen draagt bij aan herkenbaarheid. Door een duidelijk palet te hanteren worden de verschillende sferen en plekken in het gebied krachtiger. Het idioom van beplanting, meubilair en materialen zorgt voor eenheid en herkenning en biedt hiermee ruimte aan plekken met afwijkende maten, ander gebruik en sfeer. Zo ontstaat een herkenbare en continue groenstructuur.

Hoe gaan we dat doen?

- Toegepaste verhardingsmaterialen en straatstenen. We gebruiken één mooi palet met een beperkt aantal verschillende materialen waarmee we alle situaties kunnen inrichten.
- Een ander kenmerkend element zijn de wandelsteigers langs het water en de dijkpleintjes. Je vindt ze overal terug langs de oevers van het Kanaalpark: altijd net even anders en toch horen ze bij elkaar door hun materiaal en uitstraling.
- Voor de beplanting putten we overal uit hetzelfde poldersortiment van bomen maar steeds op een andere manier afhankelijk van de situatie.

Kanaal fungeert als grens tussen het ongerepte en het geordende

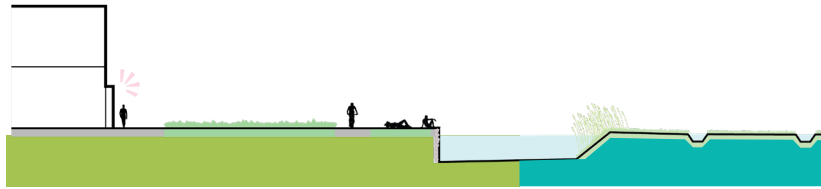
Locatie voor ecologische parkzone

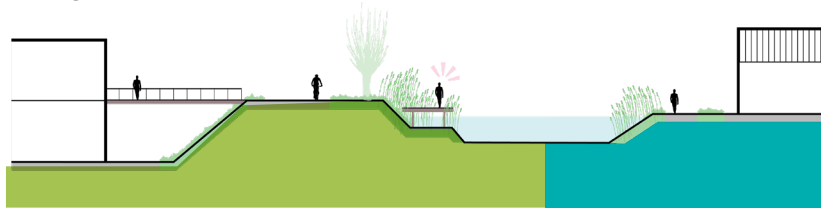
Oeverzone aan de Dijkse kant

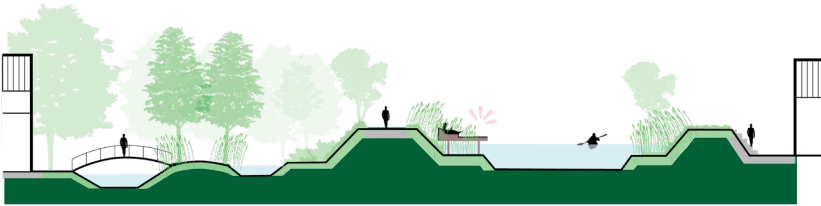
Poldergebied aan de Dijkse kant

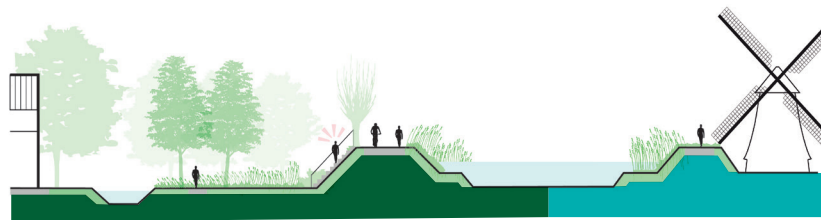
A. deelgebied 1

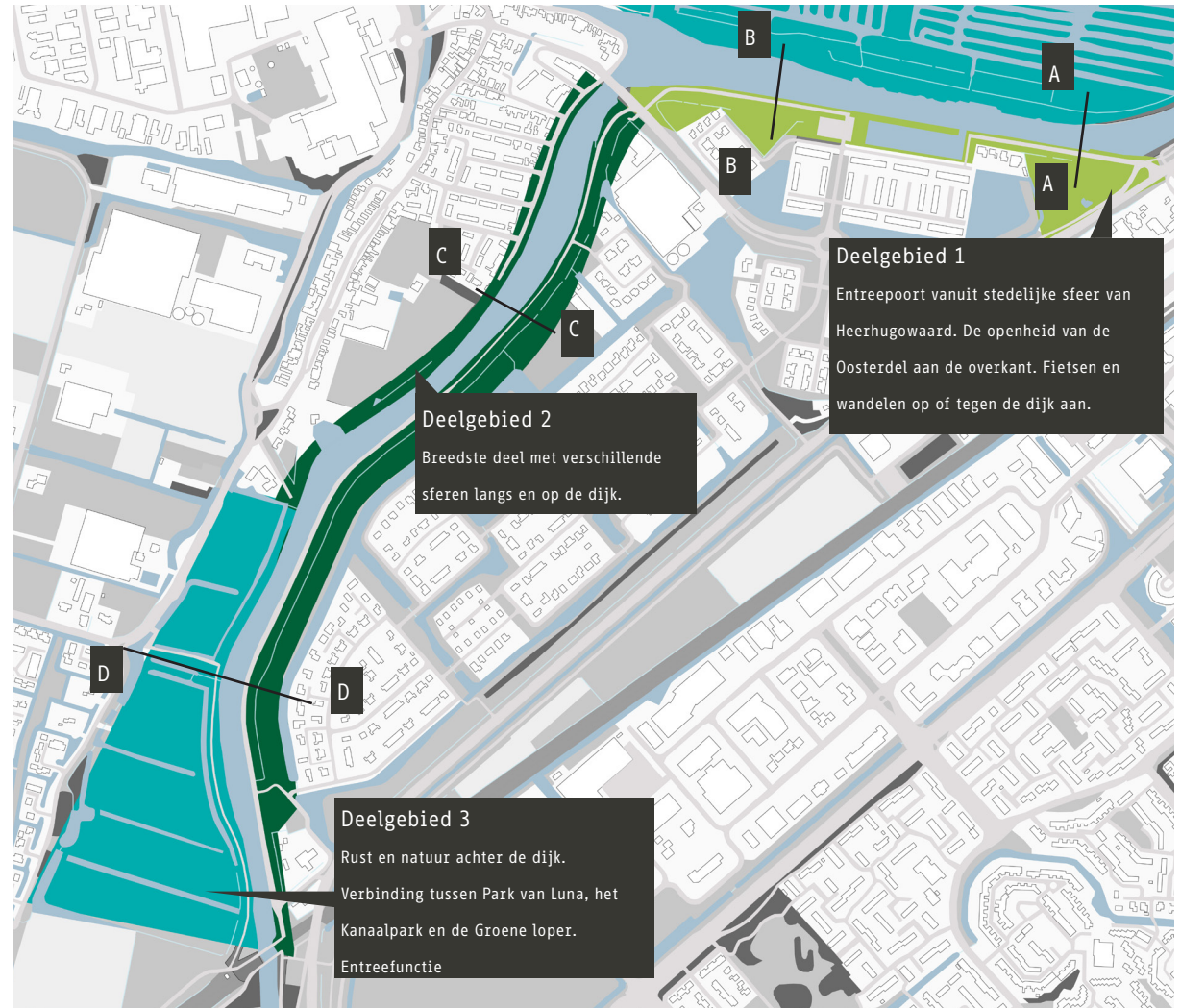
B. deelgebied 1

C. deelgebied 2

D. deelgebied 3

Deelgebied 1
 Entreepoort vanuit stedelijke sfeer van Heerhugowaard. De openheid van de Oosterdel aan de overkant. Fietsen en wandelen op of tegen de dijk aan.

Deelgebied 2
 Breedste deel met verschillende sferen langs en op de dijk.

Deelgebied 3
 Rust en natuur achter de dijk.
 Verbinding tussen Park van Luna, het Kanaalpark en de Groene loper.
 Entreefunctie

Deelgebieden

Verhaallijn 2 - Water als zichtbaar en verbindend element

Het Kanaalpark wordt nog meer een recreatieve en ecologische verbinding. Voor pleziervaart, roeiers, kanoërs en suppers, en ook nog steeds een kanaal voor de beroepsvaart. We nemen ook voor de natuur versterkende maatregelen.

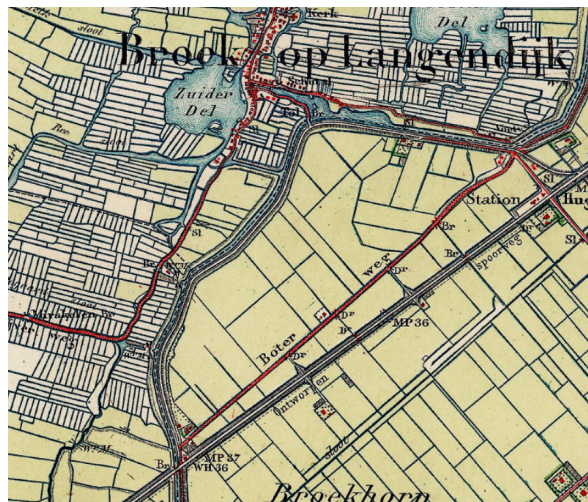
Hoe gaan we dat doen?

- In het Kanaalpark wordt het binnenwater van Dijk en Waard gekoppeld aan het buitenwater van het kanaal; zo ontstaat een nieuw fijnmazig blauw netwerk.
- Door nieuwe groene verbindingen, zoals rietoevers wordt de ecologische structuur

versterkt.

- Het binnenwater achter de Westdijk krijgt een beschoeiing met dynamische oevers; water en land krijgen de ruimte om op elkaar in te werken.
- In de ecologische zone maken we op kunstmatige wijze subtiele hoogtes en laagtes in het maaiveld, zodat een afwisselend spel van nat en droog ontstaat met bijbehorende ecologische effecten voor flora en fauna.
- In het Kanaalpark wordt water benut als dragende openbare ruimte, om in en op te spelen, verblijven, sporten, varen etc.

- Er komen meer paden op de dijken en oevers en het kanaal kan van alle kanten worden ervaren.
- Er komen nieuwe brugverbindingen die het perspectief op het kanaal zullen veranderen.
- Het kanaal wordt straks beter beleefd, doordat de fietsers en voetgangers worden afgeremd door het aangenaam vertragend effect van nieuwe dijkpleinen.
- Met nieuwe rietoevers in de bochten wordt de eentonigheid van het kanaal doorbroken en varen een stuk afwisselender.
- Er komt een gevarieerd aanbod van nieuwe steigers, vlanders, zwemplekken, etc.

1900

2000

De 2,5km lengte van het Kanaalpark. De ondergrond is een hoogtekkaart die duidelijk het verschil laat zien tussen het hoge landschap van het vaarlandschap en het lage land van het rijlandschap

Verhaallijn 3 - Adres voor nieuwe ontwikkelingen en voorzieningen

Van 'achterkant' wordt het kanaal straks steeds meer 'voorkant'. Terwijl er nu op sommige plekken sprake is van steigers en aanlegplaatsten die mensen zich in de loop van de jaren hebben toegeëigend, zal het toekomstige Kanaalpark meer van alle Dijk en Waarders zijn. Aan de randen van het Kanaalpark zijn verschillende gebiedsontwikkelingen in voorbereiding of in uitvoering; daarvoor legt het Kanaalpark goede verbindingen voor wandelaars en fietsers.

Verder betekent het dat we:

- Van groene restruimte naar een hoogwaardig park als bestemming gaan met een stevig en coherent ontwerp voor de openbare ruimte.
- Met nieuwe brugverbindingen over de N242 en het kanaal de oostwestverbinding verbeteren. Daardoor wordt zowel het Kanaalpark als het achterland beter bereikbaar vanuit alle windstreken.
- Door nieuwe aantrekkelijke plekken, routes en paden te maken mensen stimuleren om naar het Kanaalpark te komen.
- Met actieve programmering zoals kleinschalige horeca bij de haven Broekhorn het Kanaalpark tot leven brengen waardoor andere parkactiviteiten, evenementen, gemeenschapszin en ondernemerschap tot bloei komen.
- Meer openbare ruimte beschikbaar maken voor inwoners en bezoekers.

Huidige situatie achter de Westdijk, kijkend richting de Twuyvermolen. Een grasberm achter een dijk.

Met beplanting die intimiteit creeërt en een diverse ondergroei en bijzondere beplanting, ontstaat er opeens een plek. Goede routes stimuleren om het gebied ook door te gaan.

Huidige situatie op de Prins Hendrikkade. Er is relatief veel verharding voor weinig auto's en een smalle grasdijk met hierachter een aantal steigers.

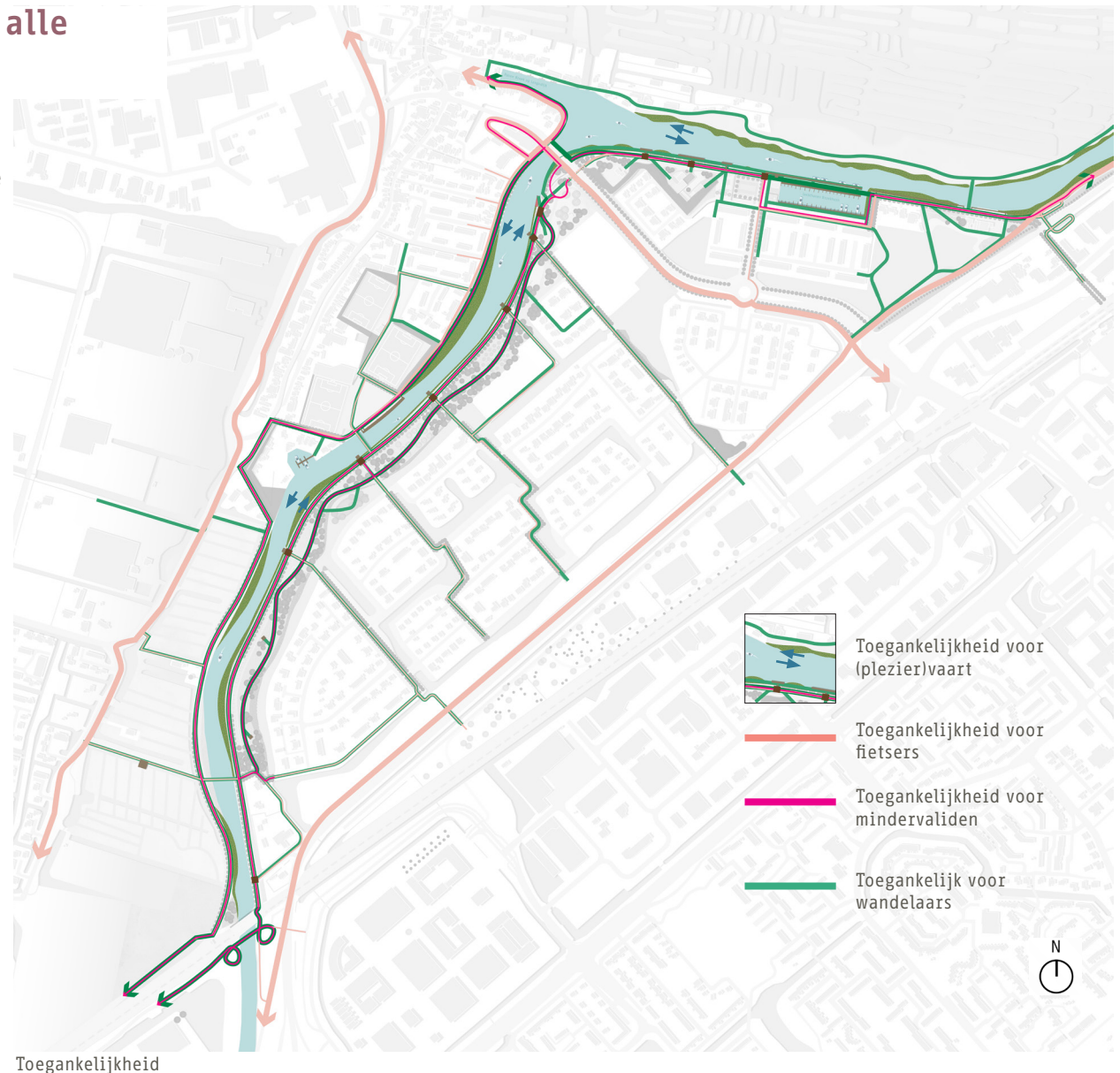
Door enkel een pad op de dijk te leggen en goede dijktrappen is een route snel geboren. Hekken op de dijk willen we verwijderen zodat wandelaars ook door kunnen lopen en rondjes kunnen maken. De dijk wordt bloemrijk en de brede verhardingsstrook gaan we versmallen.

Verhaallijn 4 - Verbonden in alle windrichtingen

Van barrière wordt het kanaal en zijn omgeving getransformeerd tot een groen hart met uitstekende verbindingen tussen de dorpskernen, natuur- en recreatiegebieden, het Stationsgebied van Heerhugowaard en de toekomstige woonwijken. Het wordt aantrekkelijker voor voetgangers en fietsers, en ook voor recreanten op het water: kanoërs, roeiers en suppers. Zo ontstaan er verbindingen met meer en betere paden over land én routes over water. Afstanden worden korter en er valt ook vaker iets te kiezen, opties dus. Paden zijn niet alleen functioneel (hoe kom ik van A naar B?), ze zijn ook sfeerbepalend. Bruggen en andere ruimtelijke parkelementen dragen daar ook aan bij. Het netwerk van verbindingen wordt gerealiseerd met relatief weinig verharding zodat er voldoende groen overblijft, want ook dat is belangrijk. De functionaliteit wordt gewaardborgd door de juiste materialisering, maatvoering en detaillering. De beleving van het landschap wordt verhoogd door naast de paden beplanting te maken die interessant is voor mens en dier. Dat doen we ook in het kanaal door in de binnenoevers extra riet aan te brengen.

Hoe gaan we dit doen?

- Hoe we het Kanaalpark ontsluiten voor alle doelgroepen en laten aansluiten op nieuwe ontwikkelingen, lichten we toe in hoofdstuk 4.

Verhaallijn 5 - Herkenbare en continue groenstructuur

Beplantingsconcept: een zwerm

Inheems (polder)assortiment

Bijzondere parkbomen: bloesem

Bijzondere parkbomen: herfstkleuren

Het Kanaalpark koppelt bestaande en nieuwe groengebieden. Zo worden de biodiversiteit en het klimaatadaptief vermogen vergroot, worden groene dwarsverbindingen gemaakt, en wordt nieuwe droge schrale natuur ontwikkeld met de dijken als kern.

Hoe gaan we dit doen?

- Alle verschillende plekken en sferen van het Kanaalpark verbinden we met elkaar door het inzetten van beplanting. Met struweel, bomen, heesters, en ondergroei brengen we alles bij elkaar. Bomen passen we toe om plekken te maken achter de dijk.
- Het beplantingsconcept is gebaseerd op zwermen; een vlucht van spreuwen; soms is het intiem met een hoge beplantingsdichtheid en soms is er juist ruimte of ontstaat er een omsloten weide, maar altijd blijft het één geheel.

Verhaallijn 6 - Bron van energie

Het Kanaalpark is een bron van energie in de breedste betekenis van het woord. Het kan energie genereren of zorgen voor besparing van energie. Denk bijvoorbeeld aan de hittestress-reducerende werking van bomen. Mens en dier krijgen sowieso meer ademruimte. Er zijn diverse mogelijkheden om te bewegen: te fietsen, te wandelen, watersporten, hardlopen, skeeleren etc.

Hoe gaan we dit doen?

- We vergroten het aandeel beplanting ten opzichte van verharding. Het wordt hierdoor ook koeler en schaduwrijker.
- Er komen kilometers routes en verbindingen bij waar mensen kunnen sporten en bewegen.
- Lopen en fietsen worden aantrekkelijker in tegenstelling tot autogebruik.
- We creëren schonere lucht door verminderd autogebruik.
- Er komt een trapveldje in het Havenkwartier waar kinderen uit de buurt kunnen voetballen.
- De speeltuin in het Havenkwartier wordt geoptimaliseerd en er komt een nieuw stukje speeltuin bij op het havenpleintje.
- Er komen meer steigers voor vaartuigen die worden aangedreven door spierkracht, zoals kano's, roeiboten en sup's.

- Er komt een brugverbinding tussen de sportvelden van csv Bol en Heerhugowaard waardoor sportfaciliteiten toegankelijker worden.
- Op een hondenlosloopeiland kunnen honden vrij loslopen met hun baasje.

Impressie van een speeltuin bij het havenpleintje bij Jachthaven Broekhorn, een aanvulling op het speelassortiment

Verhaallijn 7 - Karakteristieke oriëntatiepunten en parkentrees

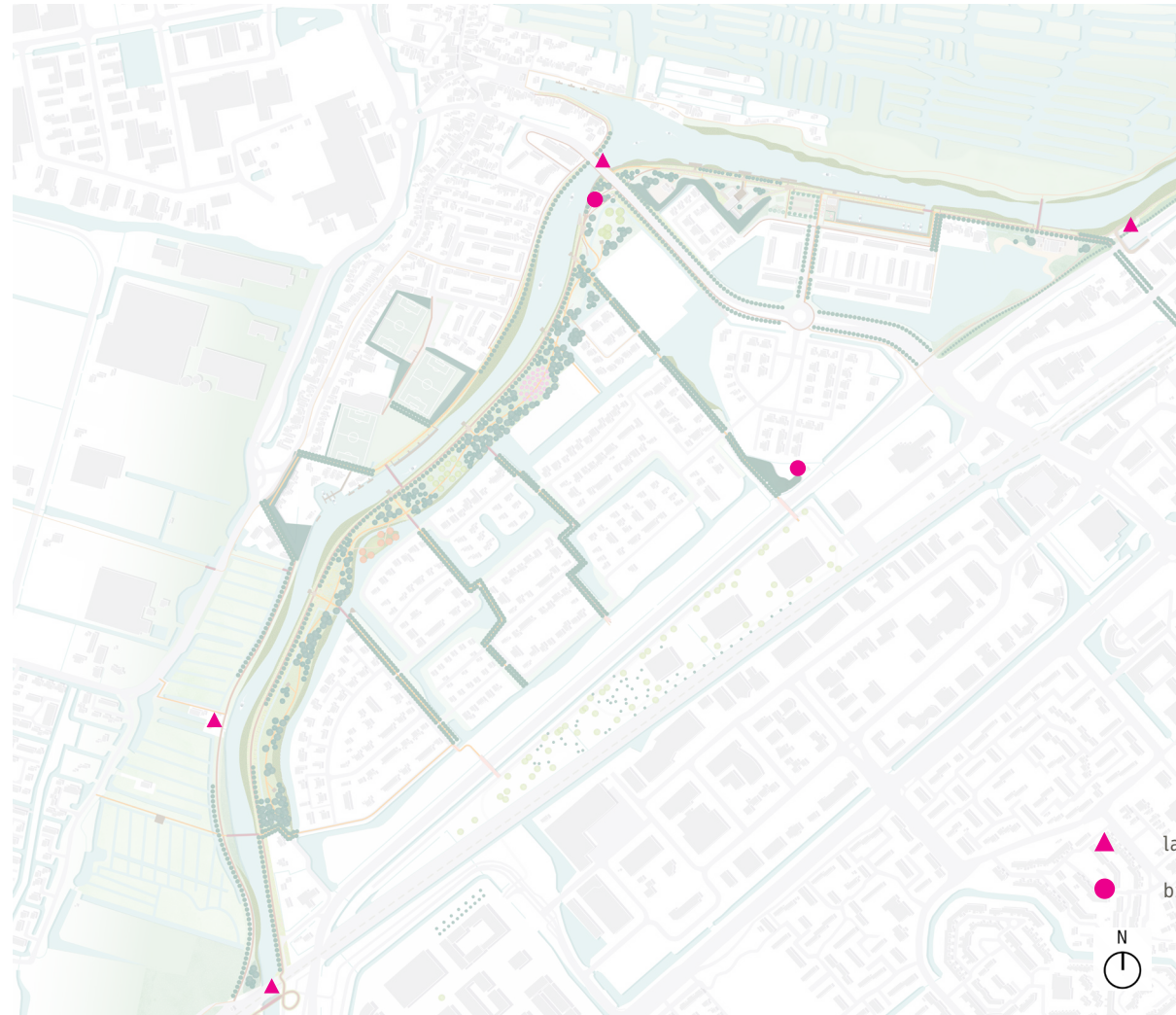
De rijke geschiedenis van het Kanaalpark en zijn omgeving kan nog beter beleefbaar worden gemaakt door informatieborden toe te voegen. Ook worden enkele parkentrees ontwikkeld tot markante plekken.

Hoe gaan we dit doen?

- We halen inspiratie uit de molens uit Waard en de schuientakels uit Langedijk. Hun uiterlijke kenmerken vormen de basis voor het ontwerp van twee unieke parkentrees. De bekendste oriëntatiepunten in het Kanaalpark zijn momenteel de Twuyvermolen, de Krul en de Bolbrug. Daarnaast zijn er ook enkele elementen die minder opvallend maar wel uniek zijn. De historische schuivenoverhaal en de Oude sluis die verstopt ligt in de luwte van het bomenlaantje nabij de N242 zijn enkele voorbeelden.

De Bolbrug en de Krul

Bestaande oriëntatiepunten

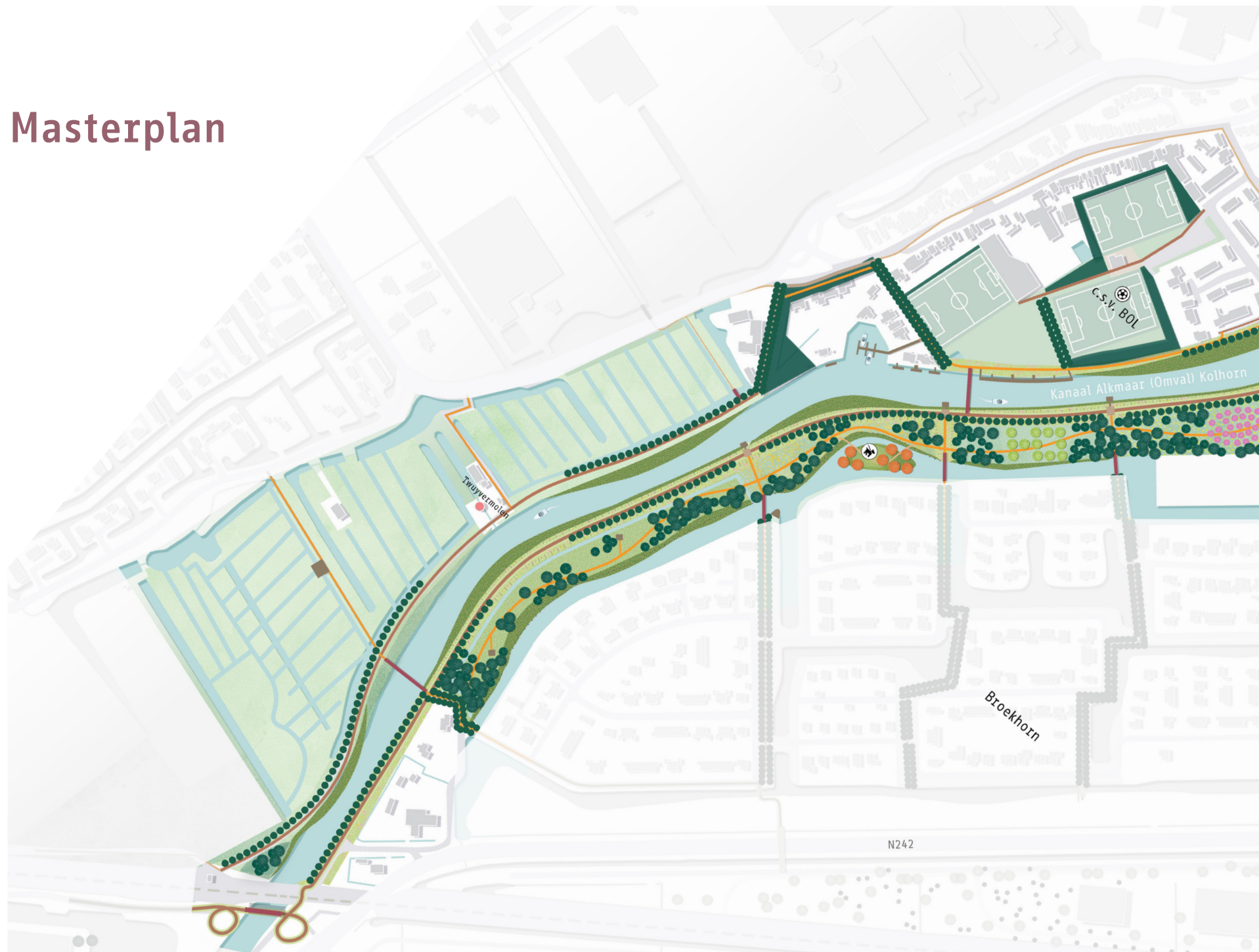
- ▲ landschapsbaken, erfgoed
 - bijzonder element, erfgoed
- N
⊙

04

MASTERPLAN OP HOOFDLIJNEN

Masterplan

Legenda

- Water
- Kruidenrijk grasland (dijk)
- Rietland
- Natte ruigte
- Natuurlijke bloemenweide
- Bloemrijk grasland
- Grasland (intensiever maaien)
- Terras
- P Parkeerplaats
- Speelplek
- Bomensingel
- Bomenlaan
- Geknotte bomen
- Bomen - polderassortiment
- Bomen - bijzondere soorten
- Brug
- Dijkpleintje voor fietsers en voetgangers
- Pad voor fietsers en voetgangers
- Pad voor voetgangers
- Steiger
- Bijzonder element/cultureel erfgoed
- Speelaanleiding

Uitgangspunten voor toegankelijkheid en verbindingen

Inclusief

Het Kanaalpark wordt beter bereikbaar en ontsloten voor mens en dier. Er wordt rekening gehouden met alle doelgroepen, standaarden en richtlijnen voor mobiliteit. Er komen makkelijk begaanbare trappen, flauwe hellingbanen en fietsgootjes. Voor dieren zorgen we voor goede ecologische verbindingen.

Toekomstgericht

Nieuwe verbindingen sluiten aan op de geplande ontwikkelingen voor woningbouw en stedelijke vernieuwing. Een nieuwe voetgangersbrug dichtbij de Krul over het kanaal is een mooi voorbeeld daarvan. De Oosterdel wordt hierdoor beter bereikbaar voor de Waarders.

Repareren en hergebruik

We repareren bestaande elementen, verharding en steigers. We ruimen op wat niet meer bruikbaar is. Hergebruik van materialen doen we als het kan. bijvoorbeeld door de straatstenen van de parkeerplaats bij het Havenkwartier in het sportcluster te gebruiken.

Adaptief

Niet alles wordt vernieuwd, we passen ook dingen aan om eenheid te krijgen, in te spelen op ander toekomstig gebruik of om aan te sluiten

op een nieuwe behoefte door bijvoorbeeld klimaatveranderingen. Zo wordt bestaand zwart (en hittegevoelig) asfalt voorzien van een nieuwe lichtere toplaag die aanzienlijk minder opwarmt in de zon en opgaat in het landschap.

Ontbrekende schakels

Doodlopende routes worden afgezworen, onafgemaakte routes worden zoveel mogelijk afgemaakt. Zo wordt een vaste voetgangersbrug gerealiseerd over de havenmond bij Broekhorn waardoor wandelaars niet meer door de wijk hoeven en langs het water kunnen.

Van doodlopend pad (boven) naar aantrekkelijke wandelverbinding (onder)

Keuzes en opties

Het Kanaalpark biedt qua routes voor wandelaars en recreatieve fietsers comfort en avontuur, er kan worden gekozen naar behoefte. Zo maken we een spectaculaire wandelsteiger onder de Broekhornerbrug langs het water.

Mobiliteit

Het Kanaalpark is goed verbonden met het dichtbij gelegen NS-station. Het Masterplan baseert zich op het STOMP-principe voor mobiliteit. Het bijgaande schema toont aan welke verkeersdeelnemers prioriteit zullen krijgen.

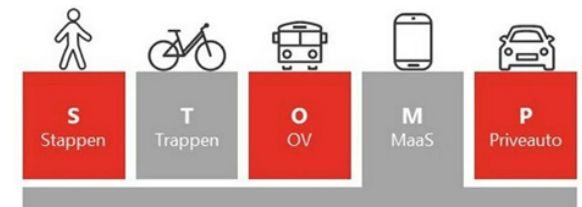
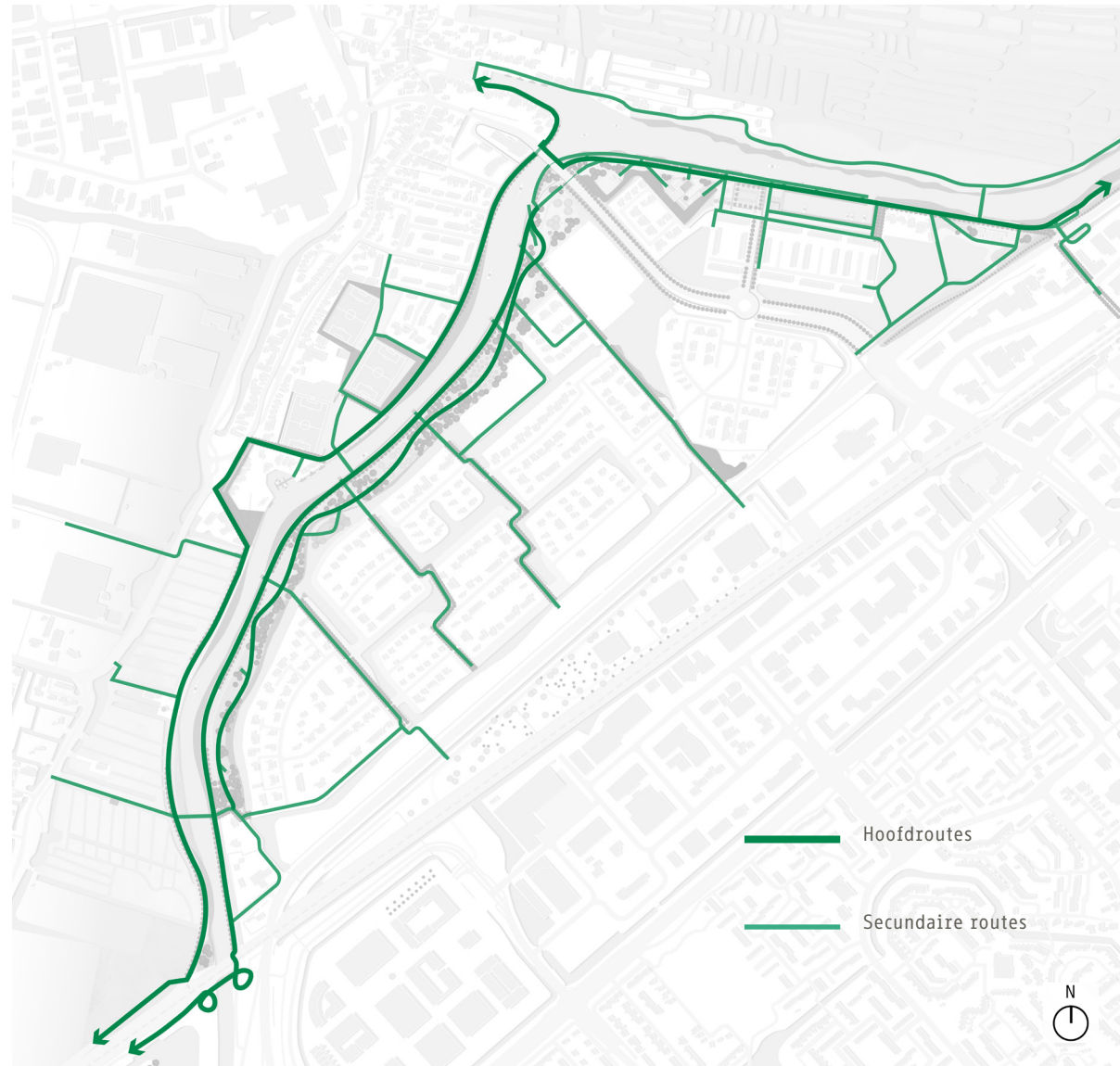

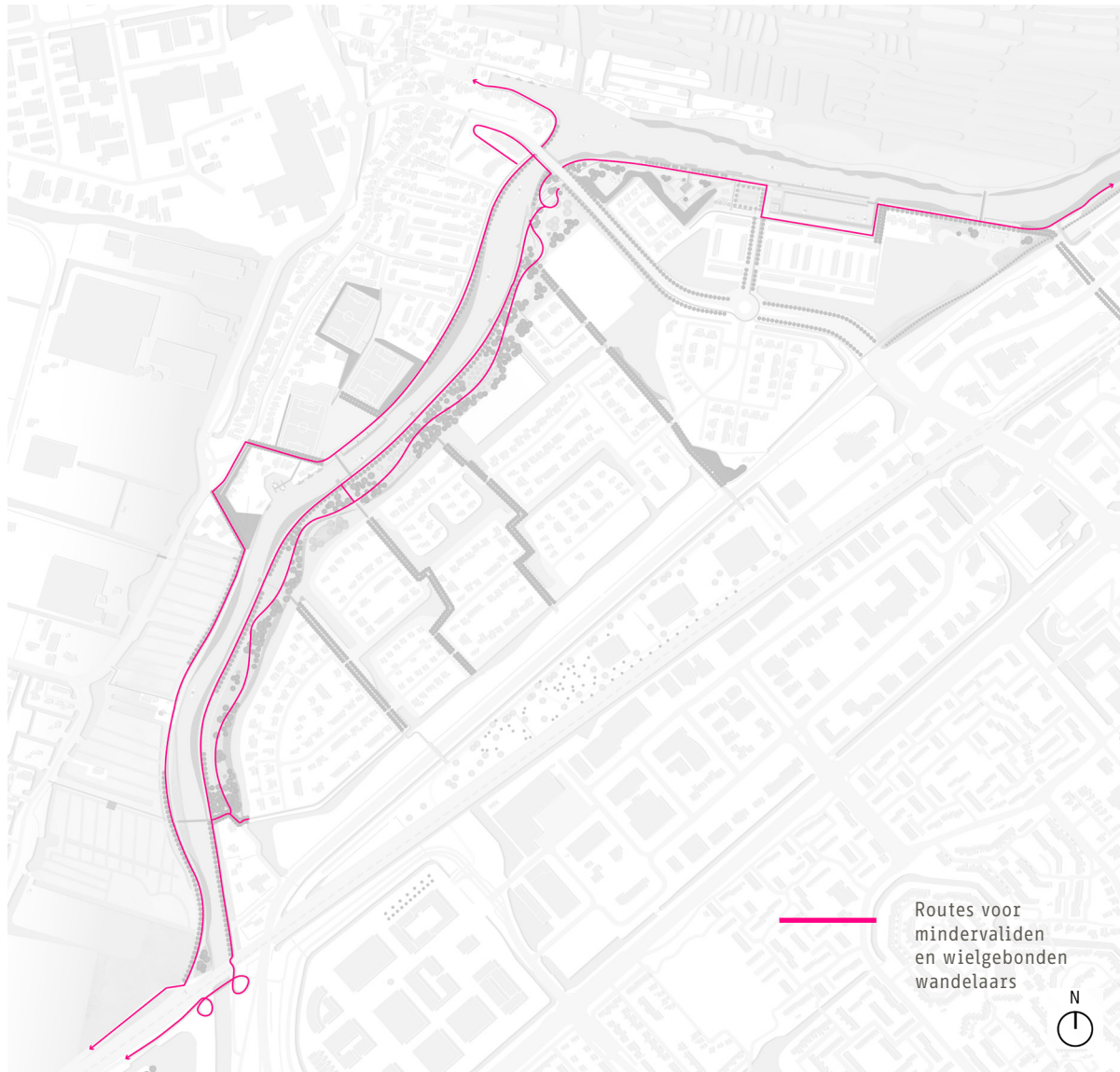
Diagram STOMP-principe (Bron: CROW en Rebel)

Wandelen

Primair wordt het Kanaalpark een gebied voor voetgangers. Wandelen wordt daarom aantrekkelijker gemaakt in functioneel opzicht en uit oogpunt van beleving. Waar er ruimte is voor een gecombineerd pad kunnen recreatieve fietsers en voetgangers prima naast elkaar. 'Doorfietsers' worden aangemoedigd om snel(fiets)routes te gebruiken en ontmoedigd door de dijkpleintjes waar afgeremd moet worden, waardoor het veiliger wordt voor voetgangers. Het aandeel van gemotoriseerd verkeer wordt teruggebracht naar bestemmingsverkeer. Er komen meer route-opties voor wandelaars van functioneel tot informeel en van recht tot slingerend. Ook zijn er avontuurlijke paden, zoals een laarzenpad of de boomstammenroute die als stapstenen fungeren door een drassig gebied (ecologische parkzone). Ook de wandelsteiger onder de Broekhornerbrug is een aanwinst voor de wandelaar die iets bijzonders wil. Door het uitbreiden van paden en opties komen er vanuit de wijken en buurten doorgaande wandelroutes verbeteren de verbindingen tussen de dorpskernen en buurten. Enkele nieuwe (voetgangers)bruggen zijn hierbij cruciale schakels in het netwerk. De wandelpaden zijn onder te verdelen naar gebruik. Hoofdroutes bevinden zich op de Oosterdijk, de Prins Hendrikkade (dijk) en de Westdijk. De secundaire paden sluiten aan op de hoofdpaden, als route van/naar de omringende gebieden. De slingerpaden bevinden zich vooral in de groene zones.

Toegankelijkheid voor wandelaars

Toegankelijkheid voor wielgebonden wandelaars

Wielgebonden wandelaars

Het Kanaalpark wordt toegankelijker voor mens en dier. Voor wandelaars met een beperking, rolstoelgebruikers, mensen met kinderwagens en de groep wielgebonden wandelaars zijn voorzieningen getroffen om het Kanaalpark toegankelijk te maken.

- De Westdijk wordt toegankelijker. Deze krijgt er een dijkopgang met een flauwe helling bij die aansluit op Het Meijmerige Land.
- Op de Westdijk bij de Rieuwertsweide komt een fiets- en voetgangersbrug naar de Oosterdijk bij de Twuyverpolder. De brug krijgt gescheiden fiets- en voetpaden en een flauwe helling waardoor alle wielgebonden wandelaars en fietsers comfortabel kunnen oversteken. Met name Heerhugowaard en Sint Pancras zijn hierdoor beter verbonden en De Groene Loper wordt beter ontsloten.
- Ter plekke van de toekomstige ecologische parkzone is nu alleen drassig grasland en dat is niet toegankelijk voor wielgebonden wandelaars. In het Masterplan maken we deze zone deels wél toegankelijk door paden met stabiele verharding.

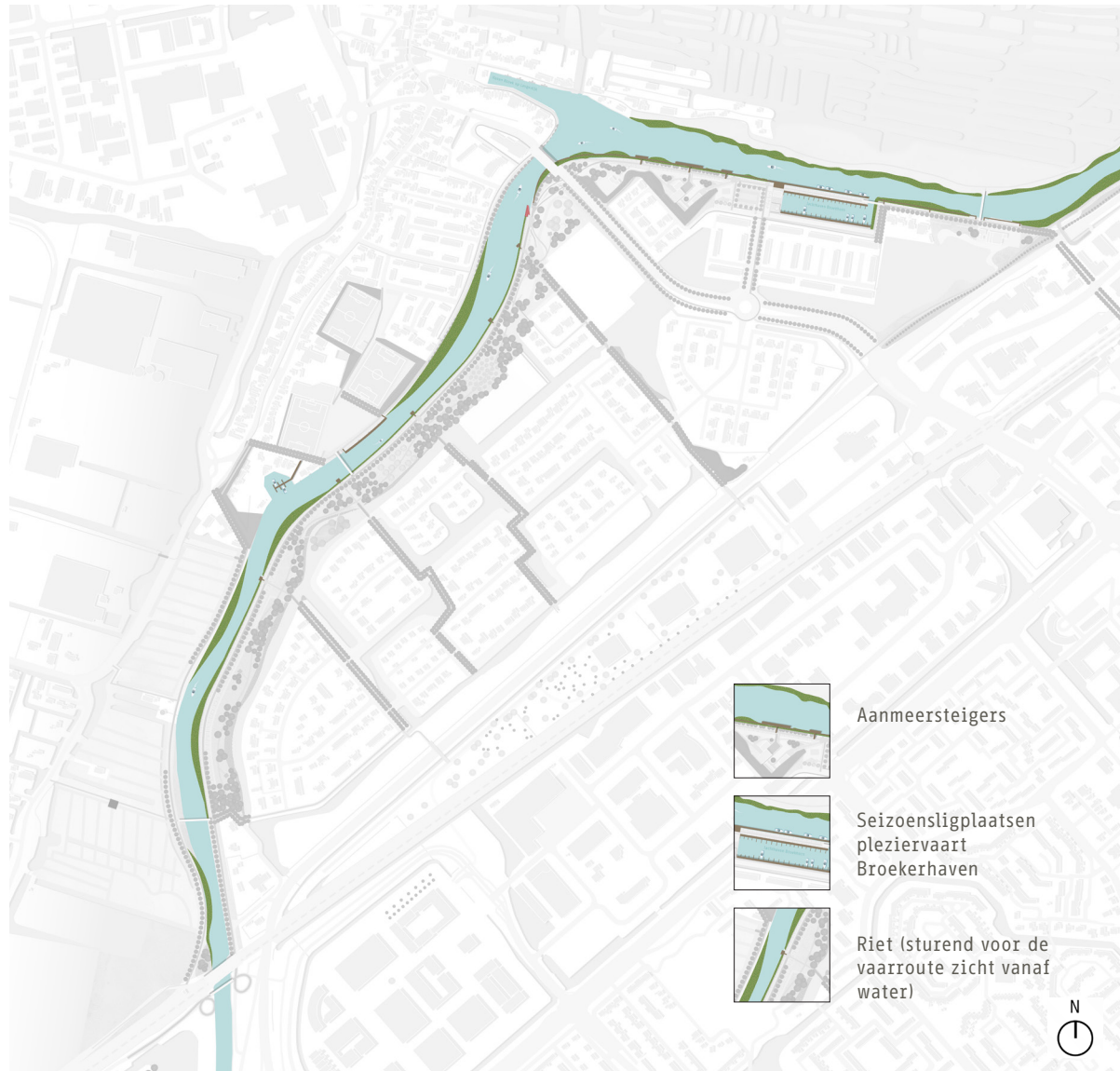
Fietsen

Na de wandelaar komt de recreatieve fietser ruimschoots aan bod. Recreatieve fietsers krijgen meer route-opties en worden in de gelegenheid gesteld om de omgeving te verkennen met mooie routes. Doorfietzers worden aangemoedigd om snel(fiets)routes te gebruiken.

- Nieuwe brugverbindingen zijn er ook voor fietsers. Er komt een nieuwe fiets-, voetgangersbrug tussen de Rieuwertsweide en de Oosterdijk. De andere nieuwe bruggen zijn er vooral voor wandelaars maar de fietser wordt een handje geholpen met een fietsgootje naast de trap. Dat geldt voor de nieuwe voetgangerbrug naast de bestaande Broekhornerbrug en die tussen csv Bol en het Meijmerige Land.
- In het Kanaalpark worden fietsers bewust verleid om af te stappen en de omgeving in zich op te nemen. Daarom komen er ook nieuwe fietsparkeerplekken bij de parkentrees.
- Op de dijkpleintjes kunnen voetgangers en fietsers mengen. Deze plekken worden ingericht als overzichtelijke knooppunten en voorzien van een bankje of picknicktafel om even te pauzeren.
- De fietspaden worden gedimensioneerd conform de richtlijnen en afhankelijk van de beschikbare ruimte. Meer daarover in principes.

Toegankelijkheid voor fietsers

Toegankelijkheid voor vaartuigen

Vaartuigen

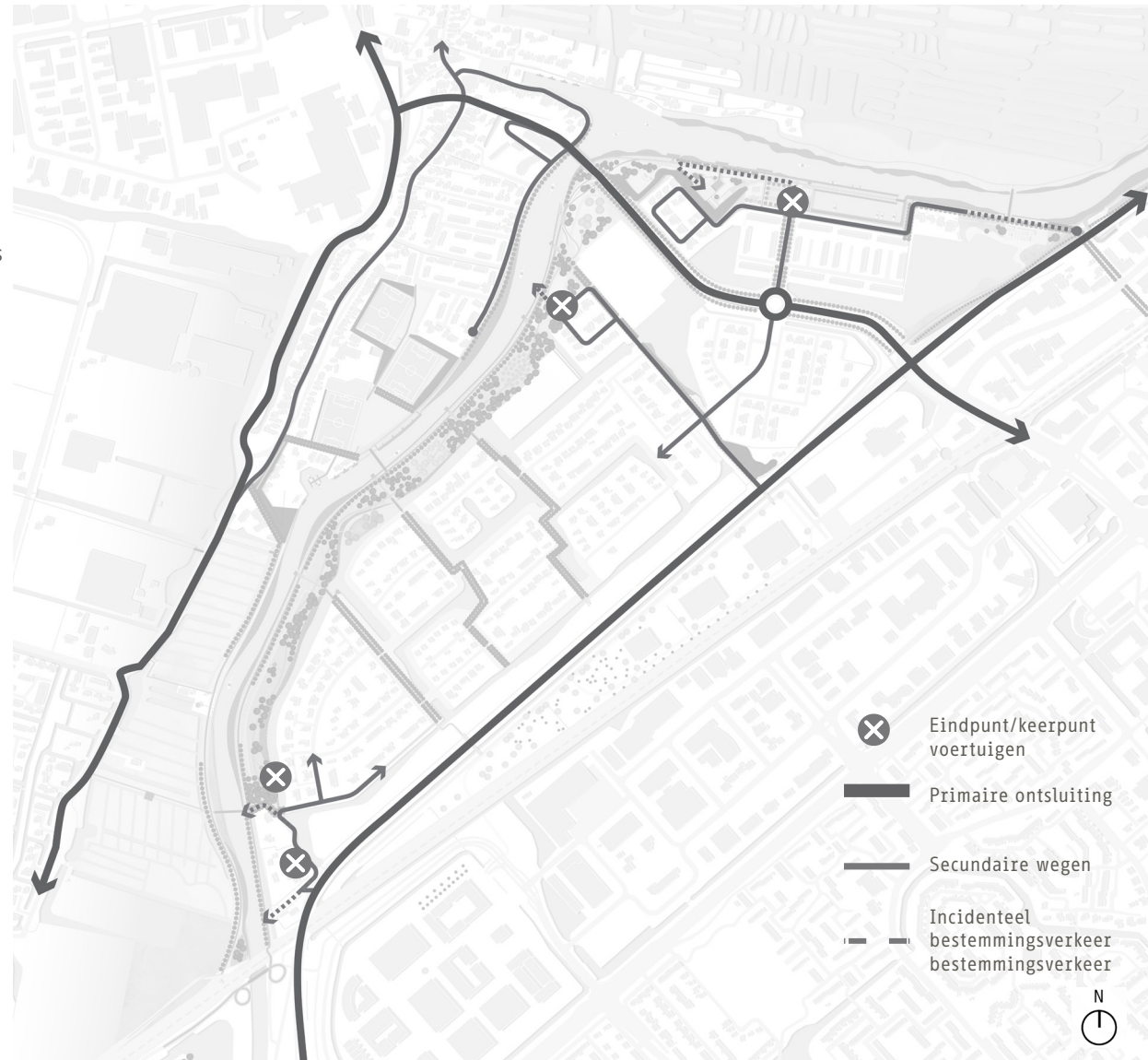
In het Masterplan maken we water toegankelijker én interessanter voor mens en dier. We zorgen ervoor dat het water niet alleen goed beleefd wordt vanaf het land maar ook vanaf het water. Dat geldt voor zowel voor het kanaal zelf als ook voor het water binnen de kanaaldijken.

- De nieuwe bruggen over het kanaal veranderen niets aan de functionaliteit van het kanaal. Voor de doorvaarthoogte worden de juiste instanties geraadpleegd. Hetzelfde geldt voor de doorvaartbreedte.
- Varen en aanmeren wordt aantrekkelijker. De nieuwe brugverbindingen zorgen voor nieuwe perspectieven op het kanaal en het Kanaalpark. Er komen nieuwe aanmeersteigers, sommige steigers krijgen een opknappbeurt. Er komt een groter en gevarieerder aanbod. het water beleven kan in een fluisterboot of sloepje en via kanoën, roeien, suppen.
- Vanaf het water wordt het kanaal ook gevarieerder en spannender. De binnenoevers van het kanaal worden ten zuiden van de Broekhornerbrug voorzien van riet. Dat is goed voor de biodiversiteit en aantrekkelijk voor waterrecreanten. Het maakt een vaartochtje over het kanaal gevarieerder.

Gemotoriseerd verkeer

Op termijn wordt het Kanaalpark vrijwel autovrij. Minder auto's, stilstaand of rijdend: het biedt voordelen en kansen voor mens en dier. Het Kanaalpark is er vooral voor wandelaars en recreatieve fietsers. De leefbaarheid voor bewoners en de verblijfskwaliteit in het Kanaalpark staan voorop. Ruimte voor groen is noodzakelijk. De beschikbare ruimte is beperkt en infrastructuur voor auto's en de voertuigen zelf nemen relatief veel plaats in beslag. Met minder auto's wordt de openbare ruimte gezonder, veiliger en klimaatbestendiger.

- Het Kanaalpark wordt grotendeels autovrij en autoluw. Wegen kunnen versmallen of verdwijnen.
- We gaan uit van het STOMP-principe voor mobiliteit. De auto komt op de laatste plek.
- Het gebied blijft toegankelijk voor nood- en hulpdiensten.
- Gemotoriseerd bestemmingsverkeer - voor de woningen aan de Westdijk - blijft toegestaan onder bepaalde voorwaarden.
- De Westdijk bij het sportcluster blijft alleen toegankelijk voor trailers van OSSA en Kanowaard.
- De boottrailerhelling bij de Overhaal vervalt wegens de parkeeroverlast.
- De camperplaatsen in het haventje komen te vervallen ten gunste van andere activiteit.
- Gemotoriseerd verkeer wordt geleidelijk uitgefaseerd in lijn met de gebiedsontwikkeling.

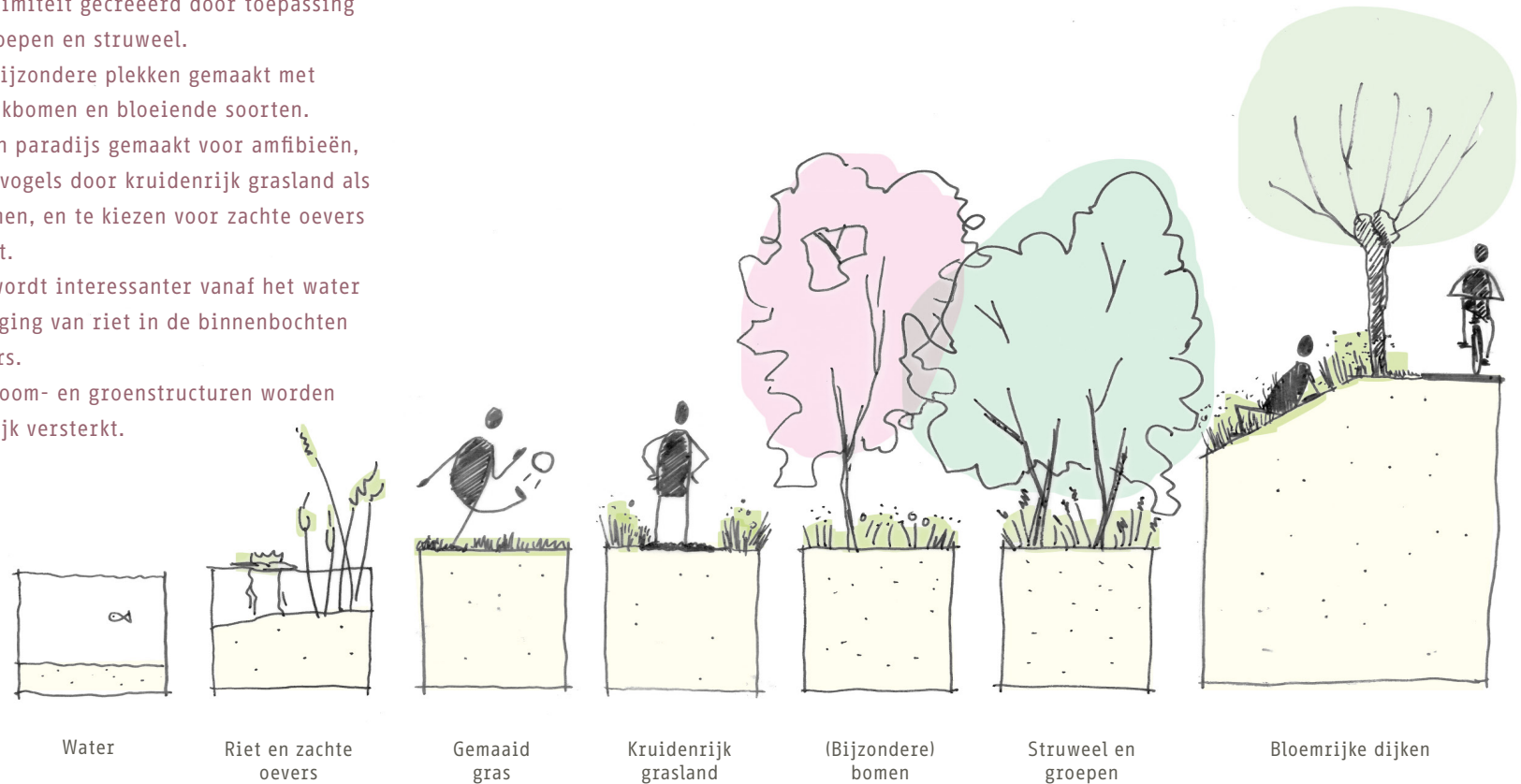

Toegankelijkheid voor gemotoriseerd verkeer

Bepanting om goede plekken te maken

Het park vershiet straks van kleur, maar het geheel wordt een familie van elkaar door vooral veel bepanting toe te voegen. Dit zijn de maatregelen:

- Er ontstaat meer eenheid door bijvoorbeeld geknotte bomen (wilgen) aan te vullen op de dijk, voor zover daar voldoende ruimte voor is.
 - Er wordt intimiteit gecreëerd door toepassing van boomgroepen en struweel.
 - Er worden bijzondere plekken gemaakt met speciale parkbomen en bloeiende soorten.
 - Er wordt een paradijs gemaakt voor amfibieën, insecten en vogels door kruidenrijk grasland als basis te nemen, en te kiezen voor zachte oevers met veel riet.
 - Het kanaal wordt interessanter vanaf het water door toevoeging van riet in de binnenbochten van de oevers.
 - Bestaande boom- en groenstructuren worden waar mogelijk versterkt.
- Het bomencarré in het havencluster rond de parkeerplaats wordt aangevuld met identieke bomen in hetzelfde stramien.
 - Toevoeging van natte ruigte achter de dijk.
 - Hagen toepassen als ecologisch waardevolle afbakening van ruimte.
- Door hoogteverschillen in het landschap te maken met ontgravingen en ophogingen ontstaat een gevarieerde plantengroei met veel biodiversiteit en interessante plekken.

Poldersortiment

We gebruiken inheemse boomsoorten die goed gedijen in polderlandschappen en tevens een sterke cultuurhistorische verbinding hebben met deze gebieden. Door het gebruik van deze soorten wordt bovendien aangesloten bij de al aanwezige kern van boomsoorten in het landschap, wat bijdraagt aan de versterking van het huidige ecosysteem.

Op enkele plekken gebruiken we bijzondere parkbomen. Deze bijzondere bomen creëren ruimte en/of geven identiteit aan een bepaalde plek.

Themakaart bomen

Materialentoepassing

Het Masterplan stelt een smal maar veelzijdig materialenpalet voor. Door eenduidig materiaalgebruik ontstaat er een herkenbare Kanaalparkstijl. De gekozen bestratingsmaterialen hebben een breed toepassingsgebied en zijn geschikt voor parken. Ze zijn ook elders toegepast in Dijk en Waard en daar beproefd op onderhoud.

Asfalt

Vooral toegepast op de dijkpaden. Zorgt voor maximaal comfort voor alle doelgroepen (van rolstoelers tot rollerskaters).

- Het bestaande asfalt wordt gerepareerd en/of aangepast aan de nieuwe situatie en krijgt een lichtbruinigrijze toplaag die duurzaam en klimaatadaptiever is.
- Het asfaltpad is standaard minimaal 2.6m breed met een uitzondering naar 2.4m, voldoende om te kunnen passeren en het laat minimaal 0.3m over voor beplanting aan weerszijde.

Thermoplast

Op de dijkpleintjes wordt het asfalt toegepast in combinatie met Thermoplast. Dit is een speciale coating geleverd in een patroon dat de naderende fietser en voetganger attendeert en vertraagt.

Gebakken klinkers

Dit type straatstenen is waterdoorlatend via de voegen. Ze zorgen voor sfeer, verouderen mooi, zijn duurzaam en herbruikbaar. Klinkers worden vooral toegepast rondom gebouwen en op parkeerplaatsen.

- Grote aaneengesloten dichte oppervlakken worden vermeden en indien mogelijk voorzien van groendoorlatende legverbanden voor de infiltratie van neerslag en hittewerende werking.
- De parkeerplaats bij het havencluster wordt aangelegd met deze groendoorlatende bestrating waartussen klinkers gras kan groeien (verkoelend en mooi) en neerslag ter plekke zelf wegsijpelt in de bodem (zie afb. 3a op pag. 49).
- Bij het sportcluster komen klinkers in de openbare ruimte rondom de gebouwen.

Halfverharding (gravel)

Voor informele (park)paden stellen we Padvast voor. Dat is een type gravel met gebonden materiaal van steenslag dat stabiel, stevig is en neerslag doorlaat. Het is sfeervol en alomvertegenwoordigd in de gemeente Dijk en Waard. Padvast is ook goed begaanbaar met een rolstoel.

- Toegepast bij slingerende paden voor (wielgebonden) voetgangers.
- Niet op steile hellingen.

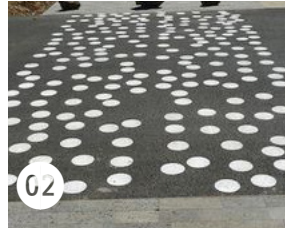
Houten vlonders en steigers

Er komen vlonders en steigers bij en bestaande steigers worden indien mogelijk opgeknapt.

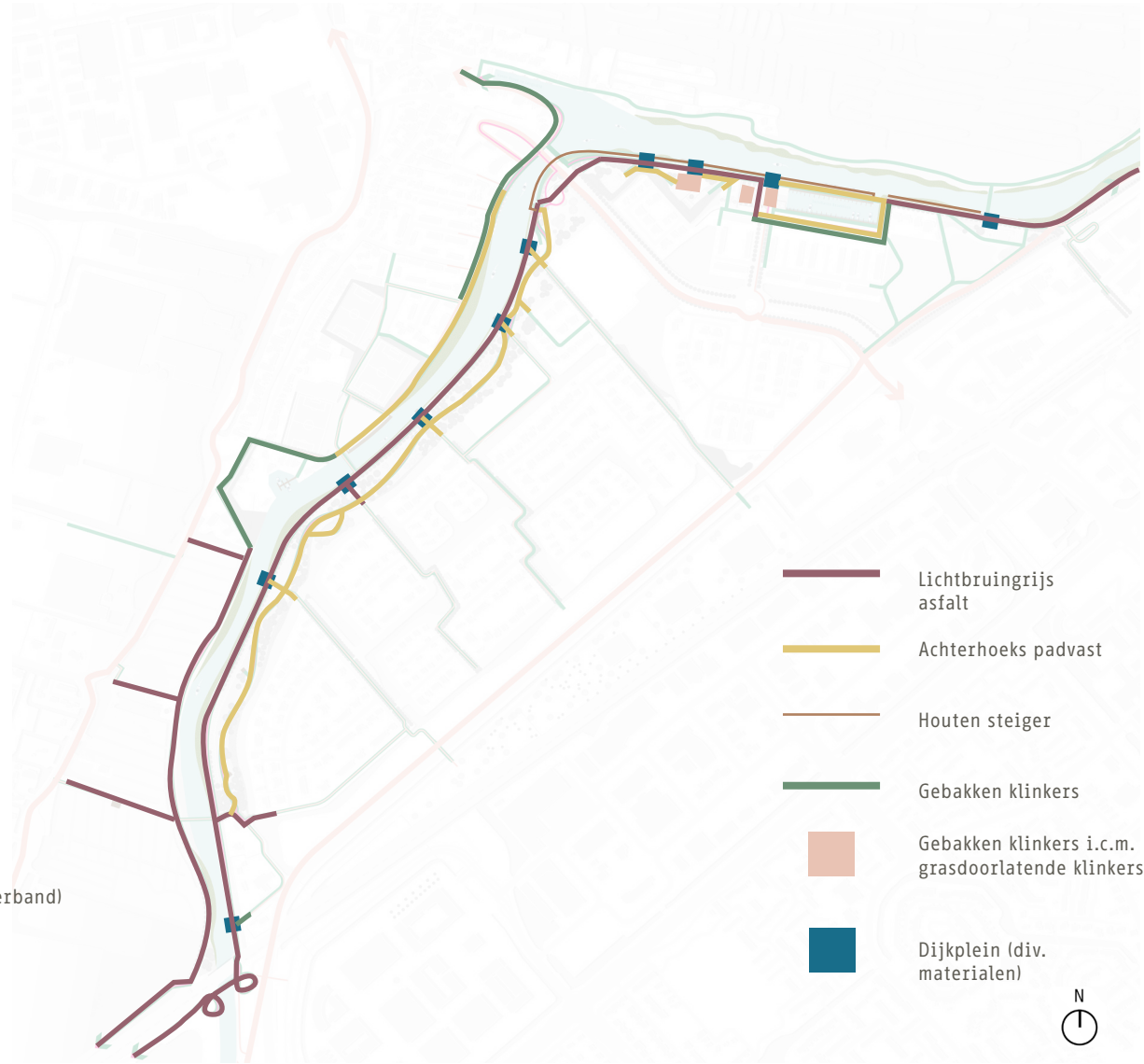
- Op en naast de oevers passen we houten vlonders en steigers toe om de bereikbaarheid van het water te vergroten.
- In drassige plaatsen, zoals de ecologische zone zijn vlonderpaden voorgesteld voor de meer avontuurlijk ingestelde wandelaars.
- Het steiger materiaal is verantwoord hout (FSC tropisch hardhout).

Prefab betonnen trappen

Deze worden gebruikt om de vele hoogteverschillen te overbruggen tussen de dijken en het maaiveld. Er wordt aansluiting gezocht op bestaande betonnen trappen in het gebied, zodat er eenheid ontstaat.

- 01-Lichtbruingrijs asfalt
- 02-Thermoplast patroon
- 03-Roodbruine gebakken klinkers (elleboogverband)
- 3a-Roodbruin gebakken klinkers, grasdoorlatend (molenwiekverband)
- 04-Houten steiger
- 05-Halfverharding (Achterhoeks Padvast™)

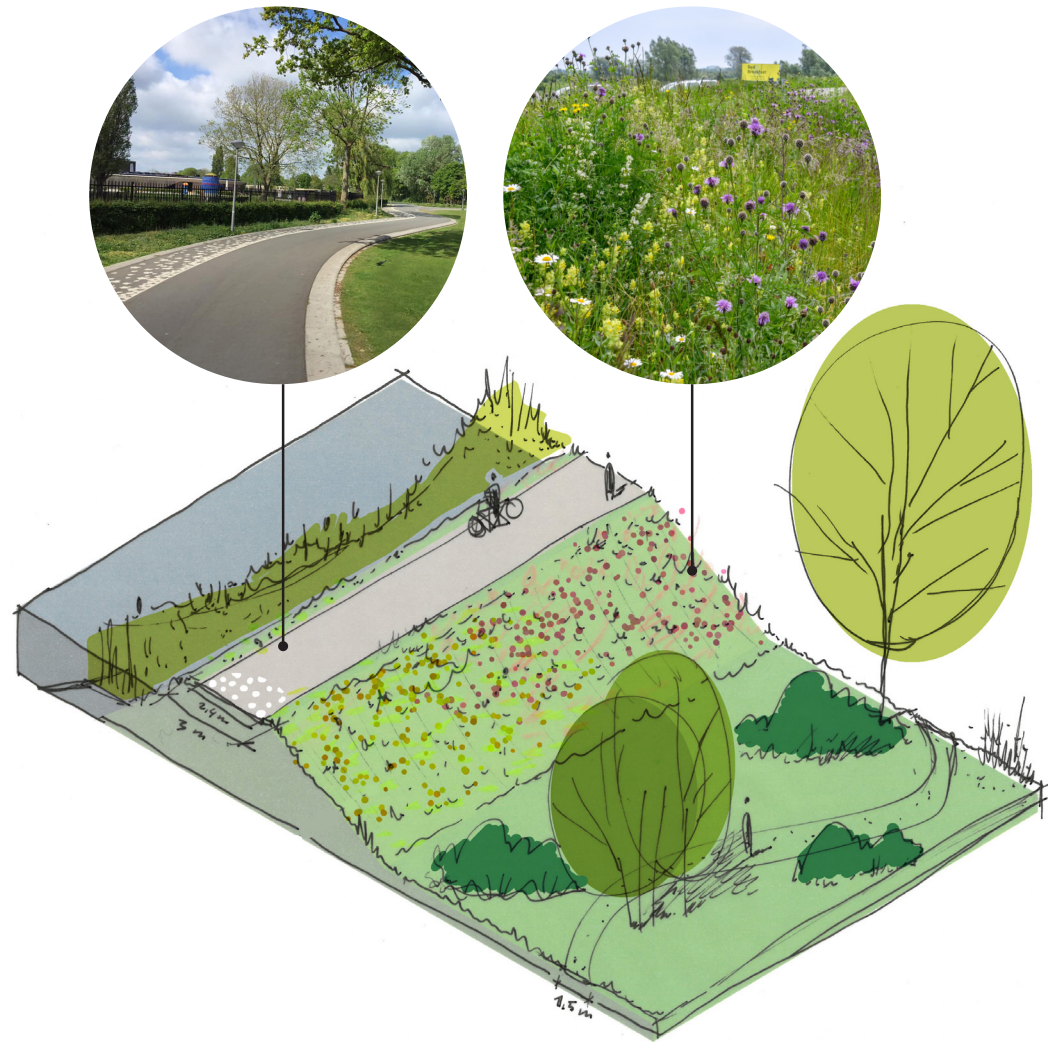
- Lichtbruingrijs asfalt
- Achterhoeks padvast
- Houten steiger
- Gebakken klinkers
- Gebakken klinkers i.c.m. grasdoorlatende klinkers
- Dijkplein (div. materialen)

Materiaalgebruik paden

Ontwikkel de dijk als route en podium

Het Kanaalpark is een technisch element en zorgt voor sociale verbinding. De dijken van het Kanaalpark zijn sterk bepalende elementen. Het zijn civieltechnische elementen in het watersysteem en habitats voor flora en fauna. Afhankelijk van of men zich op de dijk, erachter of ervoor bevindt, wordt het Kanaalpark telkens anders ervaren en gebruikt. De dijkkruinen zijn tevens belangrijke dragers voor paden en plekken. Daarom zijn er principes bedacht voor een optimale Kanaalparkdijk.

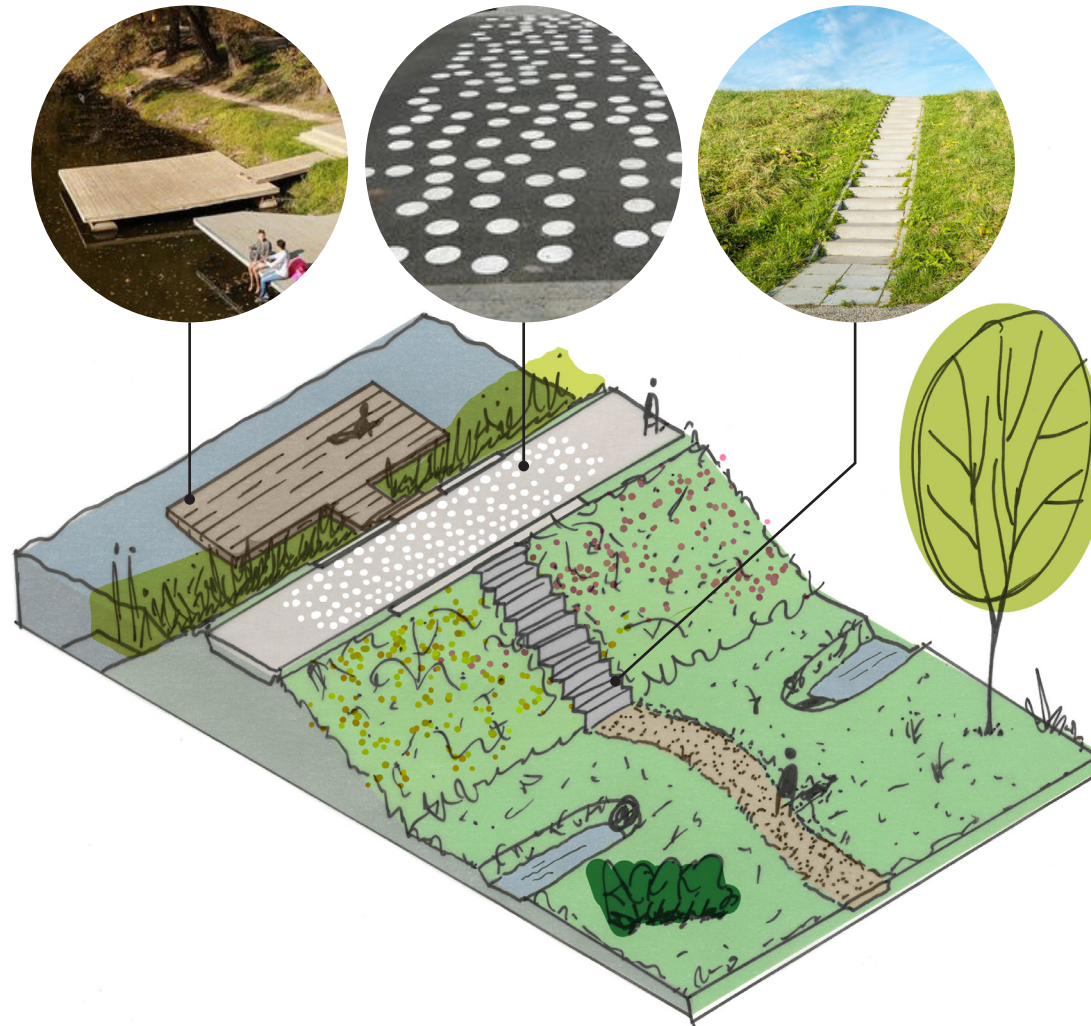
- Uitgangspunt voor het pad op de Westdijk en de Oosterdijk is dit waar mogelijk te verbreden om meer ruimte voor voetgangers te creëren en aan weerszijden van de kruin ruimte te hebben voor bloemrijk gras.
- Het dijkpad is van lichtbruingrijs asphalt.
- Bloemrijke dijk: met een afwisselend mengsel verschiet de dijk van kleur. Een bloemrijke dijk is mooi, biodivers, en sterker (bron: <https://www.hhnk.nl/maaien-en-biodiversiteit>).
- Op de Prins Hendrikkade en de Ooster Vlaerdinge is de dijkkruin smal. Daar gaan de fietsers op de weg en gaan de wandelaars op het kruinpad.
- Op de dijkkruin liggen geen klinkers, die kunnen verzakken.
- Knotwilgen in het dijktaalud blijven staan of worden aangevuld.

Impressie van het principe-dijkprofiel

Dijkpleinen om te vertragen, te ontmoeten en te pauzeren

Een belangrijk onderdeel in het Masterplan zijn de dijkpleinen. Die komen op strategisch gekozen plekken - vaak knooppunten - voor. Het zijn plekken waar recreatieve fietsers en wandelaars met verschillende snelheden elkaar ontmoeten. Fietsers worden erdoor afgeremd. Hier komen routes vanuit de wijk samen die uiteindelijk uitmonden op een vlonder aan het water. Een patroon van Thermoplast (dat tevens een licht reliëf geeft) op het kruinpad verhoogt op een visuele en speelse manier de alertheid van de gebruikers. Een dijkplein fungeert als ontmoetingsplek en als knooppunt.

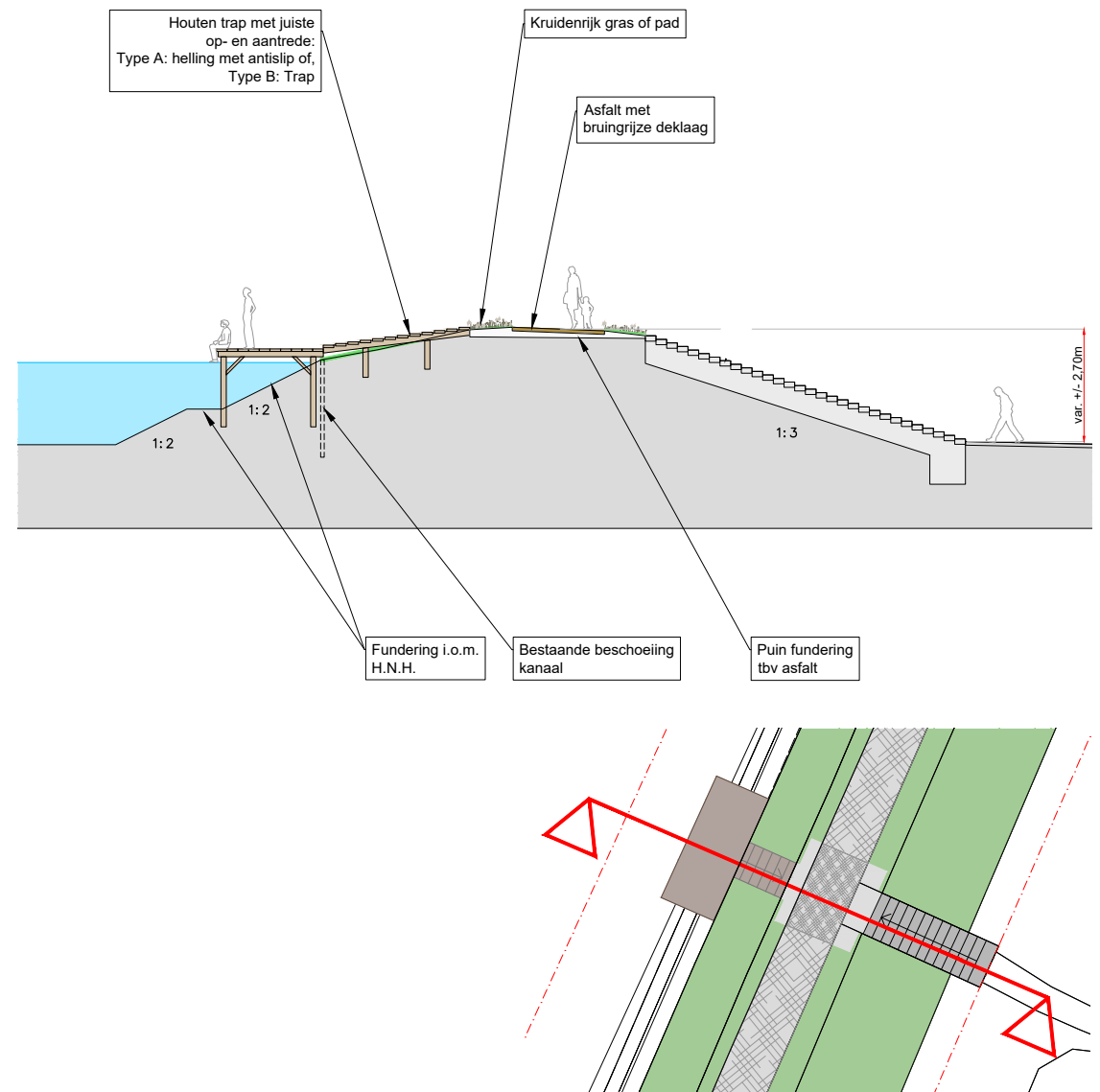

Impressie van een dijkplein

Principe-uitwerking dijkplein

Op verschillende plaatsen worden dijkpleinen gerealiseerd. Het Masterplan schrijft voor dat elke locatie een ontwerp-op-maat krijgt zodat onderlinge eenheid ontstaat tussen alle dijkpleinen. Elk ontwerp is gebaseerd op een aantal ontwerpprincipes. Die zijn hieronder uitgelegd:

- Een houten steiger komt dichtbij (ca. 0.3m) het water en rust op een vaste palenconstructie.
- Er is een kleine helling (of trap bij een groot hoogteverschil) die het dijkplein verbindt met een steiger aan de waterkant en een trap aan de binnenzijde.
- Het materiaal is FSC hardhout, onbehandeld. De constructiepalen kunnen e.v.t. worden uitgevoerd in gerecycled zwarte kunststof.
- De hartlijn van het dijkpad en -plein bevindt zich in het midden van de dijk kruin.
- Een prefab betonnen trap (of helling) wordt geïntegreerd in het binnendijktalud.
- De dijkpleinen worden gemarkeerd met een Thermoplastpatroon.

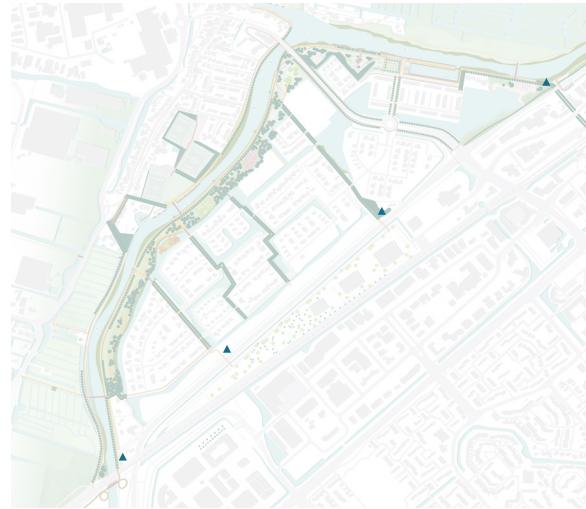

Principe-uitwerking van een dijkplein

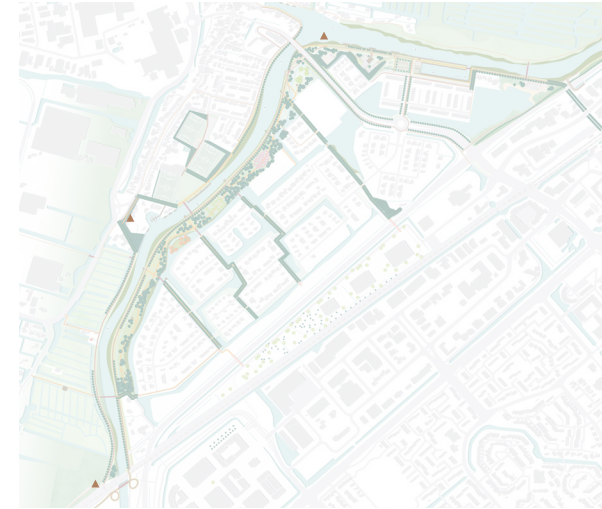
Nieuwe parkentrees

Het Kanaalpark heeft geen harde grenzen die het park markeren in het landschap zoals poorten, een hek of een andersoortige parkrand dat doen. De bestaande oriëntatiepunten kunnen die rol slechts deels invullen. We proberen het park herkenbaar te maken door op allerlei niveaus eenheid en herkenbaarheid toe te voegen. Parkentrees dragen daaraan bij. De belangrijkste parkentrees vragen om een herkenbare markering.

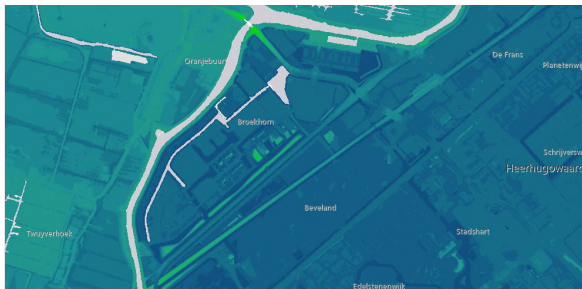
Het Masterplan stelt een eigen beeldtaal voor die zijn oorsprong vindt in het landschap van Dijk en Waard. De inspiratie komt van de molens uit Waard en de schuientakels uit Langedijk. Hun uiterlijke kenmerken vormen de basis voor het ontwerp van twee unieke parkentrees. Van veraf zijn deze bakens in het landschap te zien en kan men zich aan de hand van het type, een Waardse molen(wiek) of een Langedijkse schuientakel, oriënteren in het gebied en zien waar het park begint en eindigt.

Locaties nieuwe Waardse parkentrees

Locaties nieuwe Langedijkse parkentrees

Waardse landschap in blauw en het groene deel in Langedijk, twee landschappen met grote verschillen

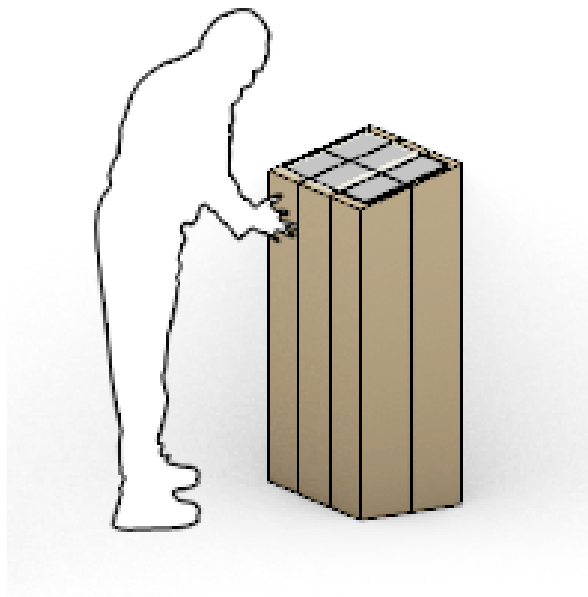
Molens en wieden in de Waardse rijpolders

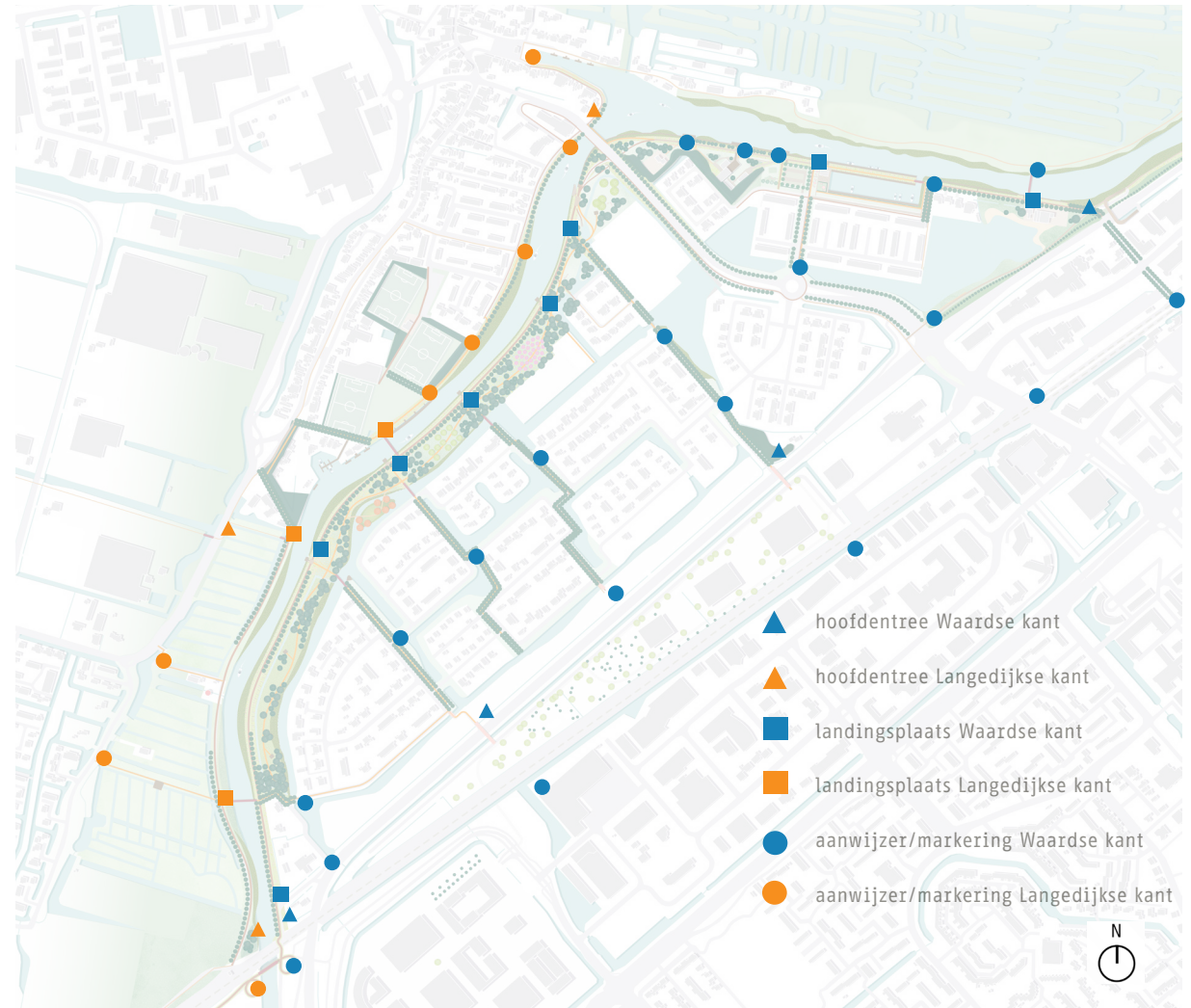
Schuiten en schuientakels in de Langedijkse vaarpolders

Informatie en bewegwijzering

De prominente parkentrees zijn de hoofdentrees. De tweede laag van informatievoorziening zijn de landingsplaatsen en bevinden zich op de dijkpleinen. Ze zijn voorzien van gebiedsinformatie, bewegwijzering en meestal worden ze vergezeld door ander meubilair uit het Kanaalpark. De meest bescheiden informatielaag bestaat uit enkel markeringen en aanwijzers.

Impressie infokolom uit hout

Overzicht locaties meubilair en overige beeldbepalende elementen

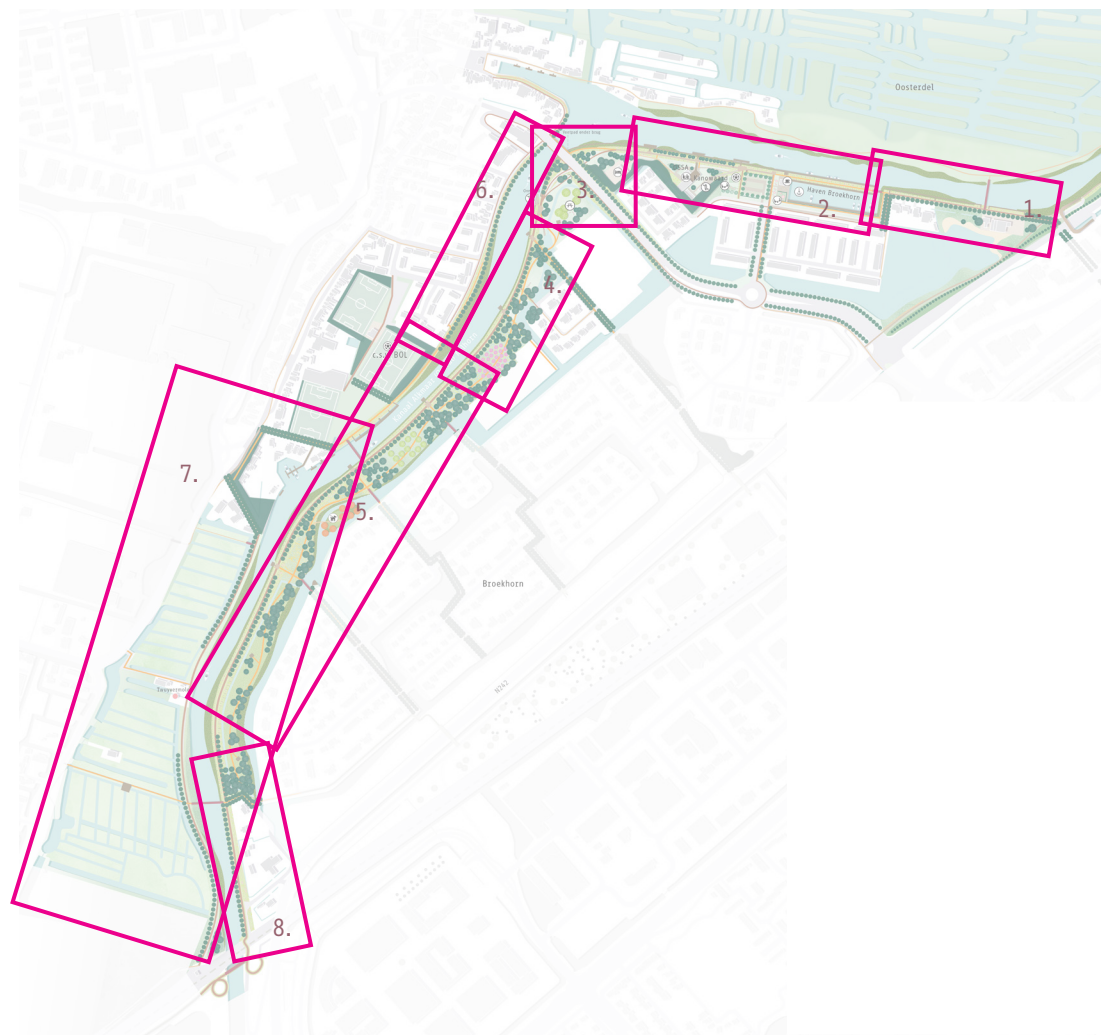
05

DEELGEBIEDEN

5.0 Inleiding toelichting deelgebieden

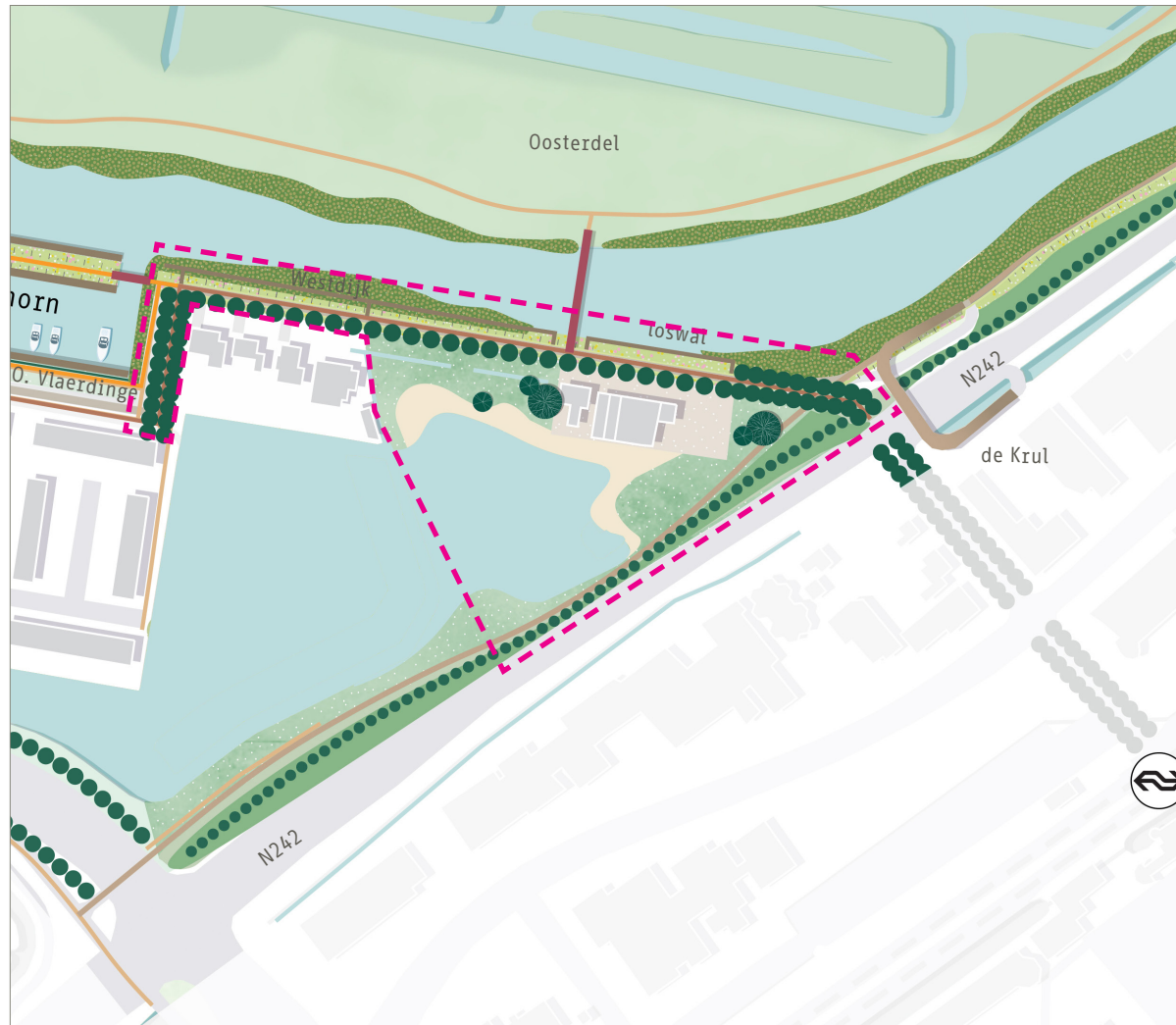
In dit hoofdstuk wordt een nadere toelichting gegeven op het Masterplan aan de hand van deelgebieden. Vanaf de De Krul in het oosten via de Broekhornerbrug richting het zuiden tot bij de Bolbrug zijn uitsnedes van het Masterplan gemaakt met uitvergrotingen van het ontwerp. Deze uitsnedes zijn geen plandemarcaties. In werkelijkheid zal elk gebied naadloos aansluiten op het aangrenzende, zodat samenhang gewaarborgd is en het Kanaalpark ook echt als een park ervaren zal worden.

1. De Krul tot Jachthaven Broekhorn
2. Havenkwartier en Sportcluster
3. omgeving Broekhornerbrug
4. Westdijk 4-8
5. Ecologische Parkzone
6. Prins Hendrikkade
7. Twuyverpolder en Oosterdijk
8. Bolbrug en omgeving

Opdeling van het Masterplan in deelgebieden

5.1 De Krul tot Jachthaven Broekhorn

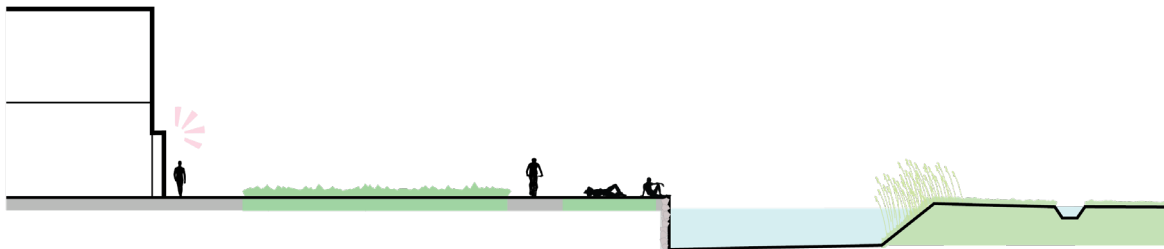
Uitsnede van het Masterplan

Vanaf het station en het centrum van Heerhugowaard, waar een meer stedelijke sfeer heerst, wordt dit een belangrijke entree van het Kanaalpark voor wandelaars en fietsers.

- Een grote aanwinst is een vaste voetgangersbrug richting de Oosterdel die het natuurgebied op een paar minuten lopen van het station brengt.
- Er is ambitie om een zwemsteiger te realiseren in het kanaal in de nabijheid van het stadscentrum van Heerhugowaard en stationsgebied.
- Er komt tevens een klein strandje aan het binnenwater met kleinschalige horeca.
- Als de aansluiting van de Westdijk met de N242 verdwijnt dan worden Westdijk 18-38 bereikbaar met de auto via de Ooster Vlaerdinge.
- Als de afrit van de N242 verdwijnt maken we een landingsplaats ten zuiden van de Krul ingericht met een Waardse parkentree en fietsparkeerplekken voor bezoekers van het Kanaalpark.

Impressie van de noordelijke entree op de Westdijk en de brug tussen de Maalderij en de Oosterdel

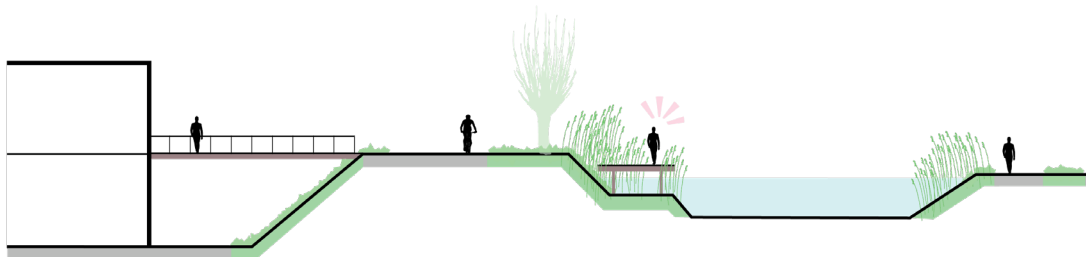

Indicatieve doorsnede ter hoogte van de Maalderij

5.2 Havenkwartier en sportcluster

Uitsnede van het Masterplan

Doorsnede ter hoogte van het Sportcluster

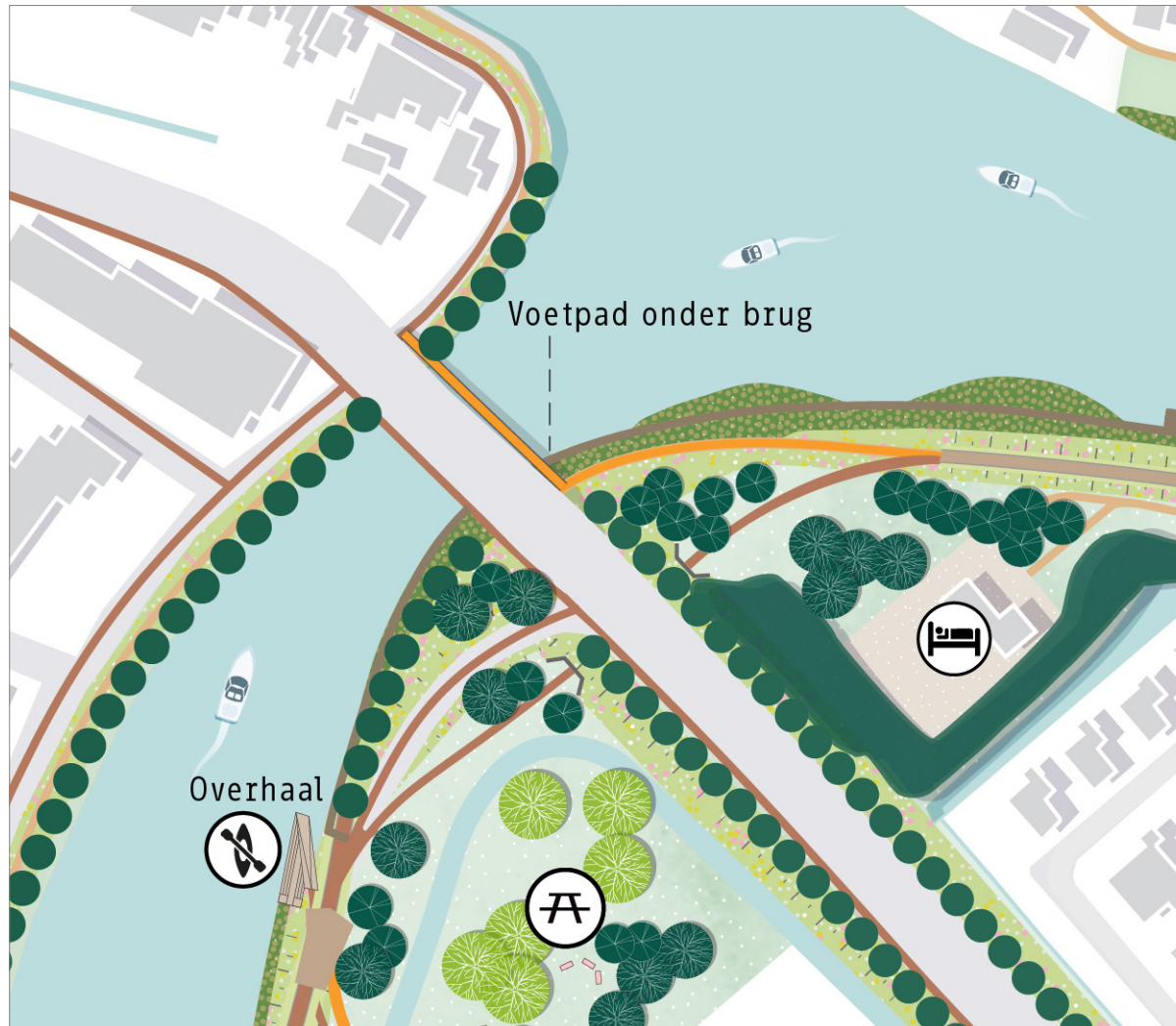
Het Havenkwartier en het sportcluster hebben de potentie om een prachtige bestemming aan het kanaal te zijn, en ook de voortuin van bewoners van het Havenkwartier. We doen dat door te vergroenen en slimmer gebruik te maken van de beschikbare ruimte. Dit is tevens een van dé plekken voor watersporters.

- Er is plek gecreëerd voor kleinschalige horeca in het havengebouw en een terrasje op het plein.
- De route tussen de haven en het centrum van Heerhugowaard wordt korter en veelzijdiger door een nieuwe vaste voetgangersbrug over de havenmond.
- We maken verschillende nieuwe steigers aan het water zoals een jollensteiger, wandelsteiger, passantensteigers voor pleziervaart en kano's en sup's.
- We clusteren het parkeren en vergroenen het parkeerterrein.
- Er komt een stukje natuurspeelruimte bij, naast het havengebouw.
- We maken een trapveldje en een ontmoetingsplek op gepaste afstand van de woningen en met een natuurlijke uitstraling.
- We richten het terrein rond OSSA en Kanowaard in conform de nieuwe eenduidige Kanaalparkstijl.
- De camperplekken op de huidige plek worden verplaatst, waardoor ruimte beschikbaar komt voor een bredere doelgroep.

Sfeerimpressie van de locatie rondom het paviljoen aan het kop van de jachthaven. Wandelaars kunnen hier straks rechtdoor lopen

5.3 Omgeving Broekhornerbrug

Uitsnede van het Masterplan

Een van de meest bijzondere plekken langs het Kanaalpark is daar waar het gebied zich opent en je over drie richtingen kunt kijken. Het is belangrijk om dit zicht open te houden.

- We plaatsen een vaste voetgangersbrug aan of naast de Broekhornerbrug, zodat men straks van de Prins Hendrikkade gemakkelijk naar de Westdijk kan lopen en andersom.
- We frissen het tunneltje op met betere LED-verlichting voor fietsers en (wielgebonden) wandelaars zodat veilig en aangenaam is.
- Voetgangers krijgen de aantrekkelijke optie om naast het water te lopen via een doorgetrokken loopsteiger onder de Broekhornerbrug door.
- Het is de ambitie op langere termijn om aan de Westdijk 10 een boutiquehotel te realiseren met een nieuwe aanmeersteiger.

Referentie van een onderdoorgang in 's-Hertogenbosch waar een loopsteiger onder een brug loopt

Referentie van een weg door een bomenweide als mogelijkheid voor de 'kop' van de aanlanding van de Broekhornerbrug

Sfeerimpressie van de Broekhornerbrug met een nieuwe wandelbrug ervoor

5.4 Westdijk 4-8

Uitsnede van het Masterplan

Dit is een gebied met veel potentie. Hier staan een kassencomplex en woningen, waardoor het Kanaalpark momenteel wordt onderbroken. De schuitenoverhaal, een relict met cultuurhistorische betekenis voor het gebied, wordt gebruikt als tewaterlaatplaats voor plezierboten. Dit zorgde de afgelopen jaren voor drukte en overlast met auto's op de Westdijk. Voor de tewaterlaatplaats wordt gezocht naar een locatie elders.

- Het is de ambitie om op termijn ten zuiden van de Broekhornerweg het Kanaalpark uit te breiden.
- De historische overhaal wordt opgeknapt en fungeert als eind-/startpunt voor een loopsteiger en als opstapplaats voor kano's.
- Het is de ambitie dat de ecologische zone wordt uitgebreid naar het noorden tot aan de Broekhornerweg.
- Opritten voor autoverkeer worden gefaseerd afgebroken en de Westdijk wordt autovrij.
- Dijkpleintjes worden ingericht op de Westdijk.
- Het binnenwater van Westdijk krijgt een prominentere rol.
- Dit gedeelte leent zich voor een meer parkachtige inrichting vervlochten met de extensievere ecozone in het zuiden.

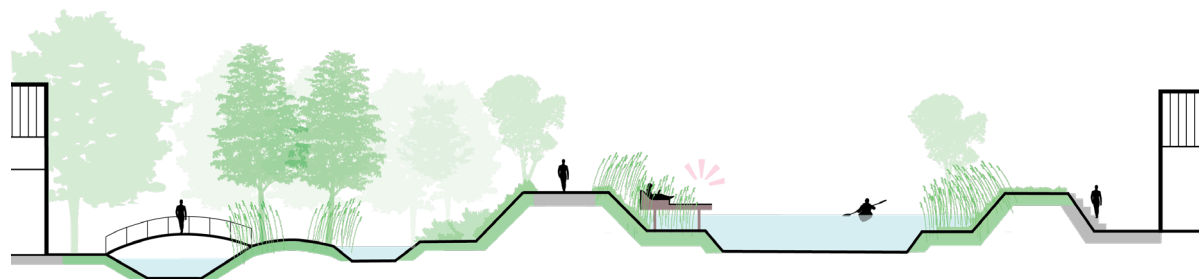
Achter de Westdijk voegen we veel beplanting toe. Van heesters tot solitaire bomen tot dichte boomgroepen. De sfeer wordt afwisselend en soms intiem en spannend. (Referentie Jac P. Thijssepark, Amstelveen)

Soms opent de beplanting zich waardoor er open plekken ontstaan. (Referentie Wilhelminapark, Utrecht)

Referentie van bijzondere steigers op en over een dijk naar het water toe (Ro&Ad architecten)

Schematische doorsnede van het deelgebied

5.5 Ecologische parkzone

Uitsnede van het Masterplan (noordelijk deel)

Uitsnede van het Masterplan (zuidelijk deel)

De ecologische parkzone is een afwisselend gebied met nadruk op natuurwaarde, ecologie en biodiversiteit. We willen hiervoor de juiste condities creëren. Tegelijkertijd willen we deze kwaliteiten beschikbaar maken voor mensen. Het is een plek waar mens en dier tot rust kunnen komen. Op enkele plekken zijn spelaanleidingen voorzien voor jong en oud waarbij interactie met natuur én de omgeving de insteek zijn, zoals boomstammen en- stobben of een modderpoel en -pad, temidden van een selectie van inheemse grassen, heesters en bomen uit een poldersortiment.

Het landschappelijke concept berust op het spelen met open en -geslotenheid. Hoger- en lageregelegen delen van maaiveld achter de Westdijk zorgen voor een dynamisch spel met natte en droge delen. Er is natuurlijke groei en erosie onder invloed van weer en wind. De beplanting kan extensief worden beheert.

De inwoners van Broekhorn krijgen zo een prachtige parkzone waar nu alleen een open grasveld is. Door verbeterde toegankelijkheid van het gebied wordt het makkelijker om rondjes te maken op of achter de dijk.

Er komt een voetgangersbrug naar het sportpark van csv BOL, zie hiervoor het volgende deelgebied.

Impressie van de ecologische parkzone met zicht op de Twuyvermolen

Referentie voor plekken aan de waterkant. Bij elke verbinding van Broekhorn over de dijk heen, komt er een steiger of bijzondere plek aan het kanaal

Plekken in de ecologische parkzone kunnen gesloten zijn (Referentie Jac P. Thijssepark, Amstelveen)

Plekken in de ecologische parkzone kunnen heel open zijn (Referentie vloeiveiden langs de Rijn)

Sfeerimpressie van de ecologische parkzone kijkend naar de Twuyvermolen

Impressie met zicht op hondenlosloopeiland aan de rechterkant

5.6 Prins Hendrikkade en Oosterdijk

Uitsnede van het Masterplan bij de Prins Hendrikkade

Uitsnede van het Masterplan bij de Oosterdijk tot Broeckerhoek

Langs de Prins Hendrikkade komt een doorlopend wandelpad met een onderbreking bij Oude Werf, ter hoogte van Broeckerhoek. Ten zuiden daarvan komt een pad over de Oosterdijk tot aan de Bolbrug. De dijkkruiden worden heringericht. De dijk bij de Prins Hendrikkade is smal. Voet- en fietspad worden daar gescheiden: voetgangers op de dijk - fietsers op straat. Verderop, naast csv BOL, is meer ruimte en worden fietsers en voetgangers gecombineerd op één pad.

Met de komst van een voetgangersbrug bij het sportpark wordt het makkelijker om vanaf de Langendijkse zijde een rondje park te doen en even over te steken naar de Waardse zijde.

Huidige situatie bij de Prins Hendrikkade

Sfeerimpressie van de Prins Hendrikkade met voetpad boven en fietspad op straatniveau

5.7 Twuyverpolder en Oosterdijk

Uitsnede van het Masterplan van de Twuyverpolder

De Twuyverpolder is deels aangewezen NNN-gebied en was ooit zo waterrijk als de Oosterdel.

- Door het karakteristieke historische slotenpatroon terug te brengen wordt het gebied waterrijker en ontstaan er meer gradiënten, wat goed is voor de biodiversiteit. Tegelijkertijd wordt het gebied daarmee recreatief aantrekkelijker en ontstaat meer samenhang met het Oosterdelgebied.
- Er komt een fiets-wandelpad op het voormalige spoortracé.
- Er wordt een fiets-voetgangersbrug over het kanaal gelegd die ook is aangesloten op de snelfietsroutes tussen Heerhugowaard en Sint Pancras. In de toekomst zal er mogelijk een bootsluis komen ten noorden van de Twuyvermolen, wat extra recreatieve mogelijkheden geeft.

5.8 Bolbrug en omgeving

Prorail heeft ervoor gekozen om op termijn van de situatie af te stappen dat aan hun spoorbruggen elementen zoals bruggen worden bevestigd. De Bolbrug heeft fietspaden aan weerszijden en dat zal in de toekomst veranderen.

Om het verdwijnen van deze brugverbinding te ondervangen komt er een nieuwe fiets- en voetgangersbrug tussen de Oosterdijk en de Rieuwertsweide in Broekerveen. Ter vervanging van de zuidelijke fietsbrug is een half klaverblad ingetekend, gebaseerd op een studie van ingenieursbureau Antea, voor de onderdoorgang bij de Bolbrug. Daarnaast wordt er een fietsbrug toegevoegd in het verlengde van de Ashok Bhalotrbrug over de N242.

De Bolbrug

Uitsnede van het Masterplan

A photograph of a group of people, mostly seen from behind, wearing green safety vests. They are gathered in a field, looking towards a large, weathered wooden cross. The scene is bathed in warm, golden light, suggesting late afternoon or early morning. A large white circle with the number '06' inside is overlaid on the center of the image.

06

BEELDKWALITEIT

6.1 Waarden voor beeldkwaliteit

Het Kanaalpark wordt een park met bijzondere plekken en aandacht voor verbinding. Het Masterplan laat aan de hand van thema's zien om welke plekken het gaat en hoe deze plekken ontwikkeld worden om bij te dragen aan diverse kwaliteiten van het park. Het Masterplan vormt de invulling van de contouren die in de Gebiedsvisie Dijk en Waard, samen met bewoners zijn getekend en verwoord in verhaallijnen.

Het Beeldkwaliteitsplan geeft richting aan de uitvoering. Door principes en uitgangspunten te formuleren ontstaat niet alleen eenheid in verscheidenheid, het Beeldkwaliteitsplan beoogt meer. Door keuzes te maken die geënt zijn op de geschiedenis van plek, dus verweven en geënt op de historie, draagt het plan bij aan identiteit. Het Beeldkwaliteitsplan zorgt voor een park met een eigentijds karakter, stevig leunend op de bijzondere cultuurhistorie. Een jong park met veel nieuwe elementen – en toch herkenbaar! Een park dat hiermee eigenaarschap stimuleert van de mensen voor wie het bedoeld is: de inwoners van Dijk en Waard!

Toelichting op uitgangspunten voor beeldkwaliteit

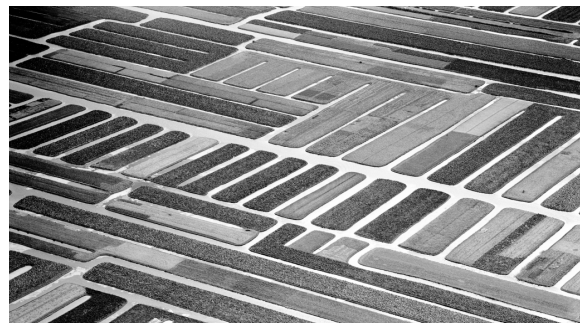
In het Masterplan staan geen uitgewerkte ontwerpen. In het geval van de bruggen zal voor elke locatie een specifiek ontwerp moeten worden gemaakt, waarbij wordt uitgegaan van bepaalde principes en materialen om samenhang te krijgen tussen de ontwerpen. Voor overige beeldbepalende elementen zoals het meubilair, zijn principeschetsen gemaakt die een beeld geven van de principe-opbouw, het gebruik en de uitstraling. In de sfeerimpressies van het Masterplan zijn ook onderdelen uit deze elementenfamilie verwerkt.

Logica van het landschap

Het Langedijkse en Waardse landschap zijn contrastrijk. Aan de Langedijkse zijde liggen de overblijfselen van een 'vaarlandschap' gekenmerkt door de vele eilanden, vaarten, oevers en kippenbruggen geschikt gemaakt voor vervoer over water. Aan de Waardse zijde ligt een typisch 'rijlandschap' met diepe polders, sloten, dijken en rijbruggen dat meer geschikt is voor karren en wagens. Daartussen ligt het kanaal als scheidend en verbindend waterelement. De landschappelijke en culturele verschillen van deze landschappen bieden aanknopingspunten voor een beeldtaal.

Hoogtekaart die het verschil toont tussen twee cultuurlandschappen

Historisch beeldmateriaal met unieke gebiedskenmerken van de Langedijkse zijde

Materialen

Het materiaalgebruik gaat uit van functionaliteit, comfort en (cultuurhistorie) beleving. Hout is het hoofdmateriaal omdat het vertrouwd, duurzaam en comfortabel is mits het goed wordt onderhouden. De uitstraling van de elementen is rudimentair én elegant. Ze nodigen uit tot gebruik en zijn niet opdringerig.

Overige constructies zijn bewust licht zodat ze weinig impact hebben op het landschap (transparant) en in relatie tot het hout onderschikt zijn. Voor maximale eenheid streven we naar een familie van elementen met verwantschap in het materiaalgebruik en de detaillering.

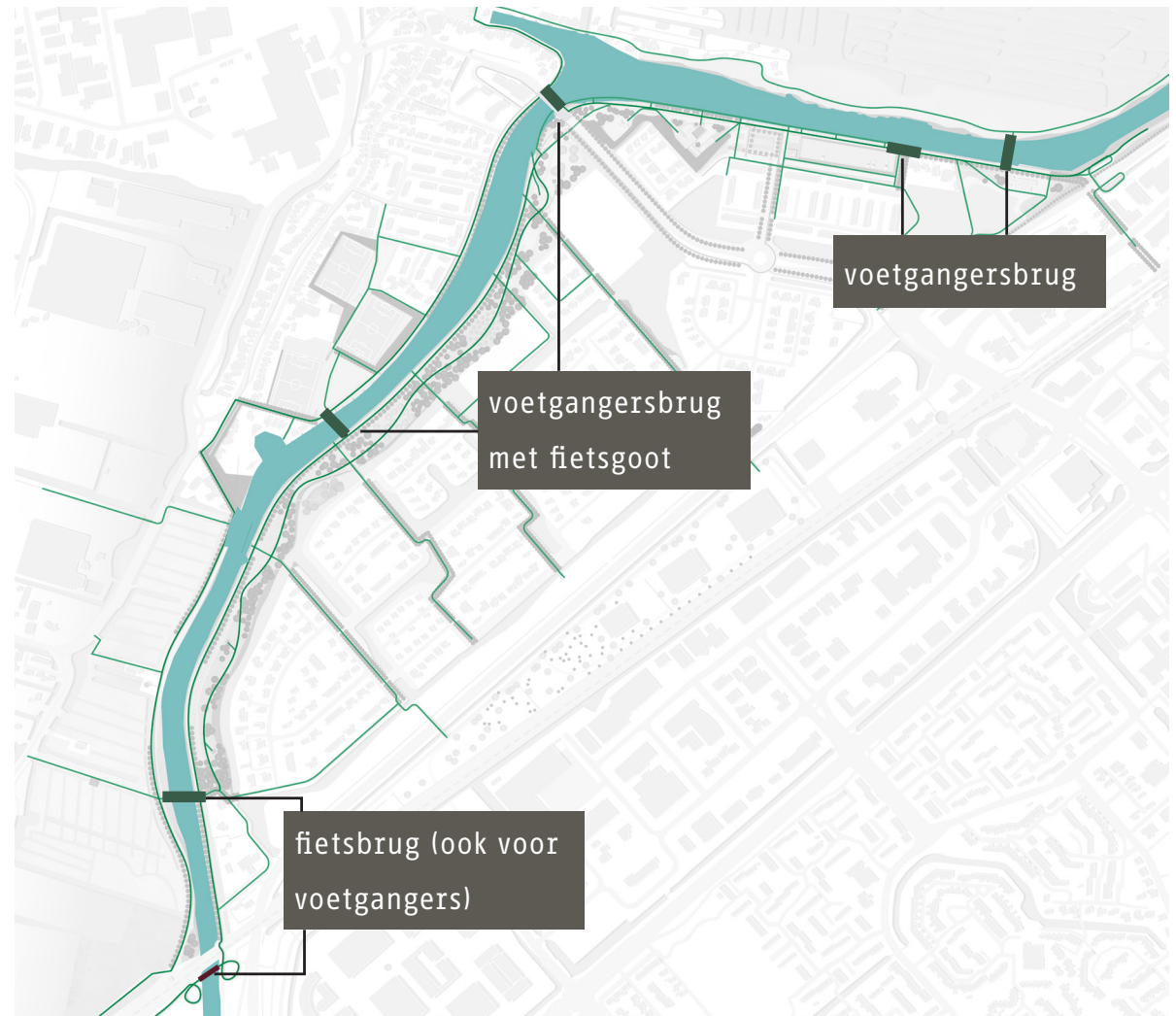
6.2 Bruggen

In de loop van de tijd zijn veel bruggen verdwenen uit het landschap van Dijk en Waard. Vervoer over water is in veel gevallen vervangen door vervoer over het land. Dat heeft ook gevolgen gehad voor de leesbaarheid en functie van dat landschap.

Het kanaal vormt het bindmiddel tussen Dijk en Waard, tegelijkertijd scheidt het momenteel deze gebieden óók van elkaar. Nieuwe brugverbindingen versterken de relatie tussen de Waardse en Langedijkse oevers en zorgen, door terug te grijpen op de vormtaal van de oude, veelal verdwenen bruggen voor zowel fysieke en sociale verbindingen, als verbinding tussen verleden en heden. Het Kanaalpark ritst Dijk en Waard aan elkaar, bruggen zijn daar onderdeel van. Ze maken verbindingen, routes en rondjes mogelijk.

Voor de nieuwe bruglocaties is goed gekeken wat het park aankan qua brugomvang en de aansluiting op de (toekomstige) fiets- en wandelroutes met de bijkomende hellingbanen en trappen.

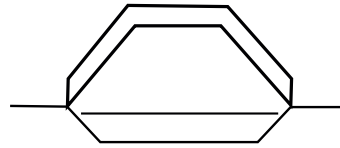
Ook de keuze voor materialen heeft een relatie met het verleden. De keuze voor hout is terug te voeren naar het hout dat op vele manieren werd toegepast in het gebied. Houtzagerijen zaagden stammen in hout dat gebruikt werd voor het maken van schuiten en beschoeiingen. Het hout combineren we met staal, dat voorziet in de mogelijkheid om bruggen slank te ontwerpen met weinig impact op het landschap.

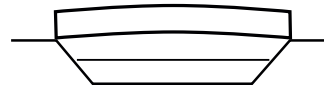
Overzicht van nieuwe brugverbindingen

Bruggenconcept

Brugverbindingen zijn sterk verbonden met de cultuurhistorie van Dijk en Waard en vormen inspiratie voor de ontwerpen van de nieuwe bruggen voor het Kanaalpark. Kenmerkend voor Langedijk zijn de kippenbruggen, voor Heerhugowaard vlakke bruggen.

Langedijkse vaarpolders

Waardse rijpolders

Bruggentypologie

Landschappelijk

Van veraf zijn de bruggen waarneembaar als slanke constructies met transparante balustrades. De bruggen zijn licht en staan als een insect met dunne poten op het landschap. Het landschap loopt er als het ware onderdoor.

Algemene kenmerken:

Gerelateerd aan landschappelijke kenmerken en cultuurhistorie.

- Rudimentair én elegant
- Eenvoudig en tijdloos
- Rank, slank en transparant
- Herkenbaar door meervoudige toepassing in het Kanaalpark.
- Ze dragen bij aan de parkidentiteit.
- Met aandacht voor de menselijke schaal.
- Vormen met elkaar een familie van elementen.
- Modulair als het kan.
- Dragen bij aan ecologie door integratie van beplanting (indien technisch mogelijk).

Voetgangersbrug De Maalderij

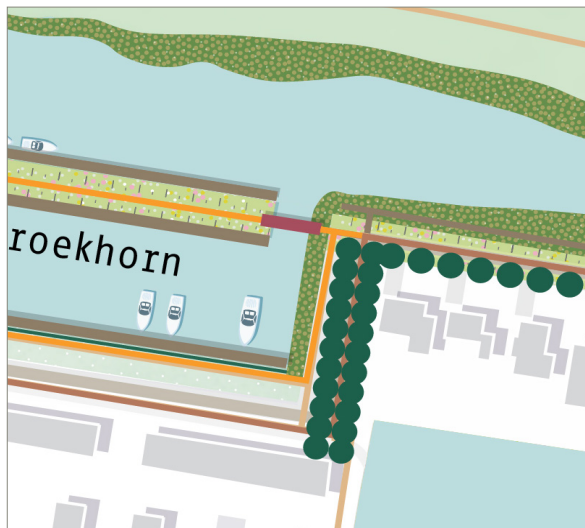
Door hier een brug te maken wordt de Oosterdel toegankelijk voor voetgangers vanuit Heerhugowaard en de wijk Broekhorn. De aanlanding van de brug is ter hoogte van het markante pand van de Maalderij. Aan de voet van de brug aan de Waardse zijde komt een zwemsteiger, een subtiel uitbuigende loopsteiger met zwemtrappen. Brug en zwemsteiger vormen een architectonisch ensemble maar kunnen ook zonder elkaar bestaan. Bovenop de brug heeft men een prachtig uitzicht over de Oosterdel en het kanaal.

Uitsnede van het Masterplan

Voetgangersbrug haven Broekhorn

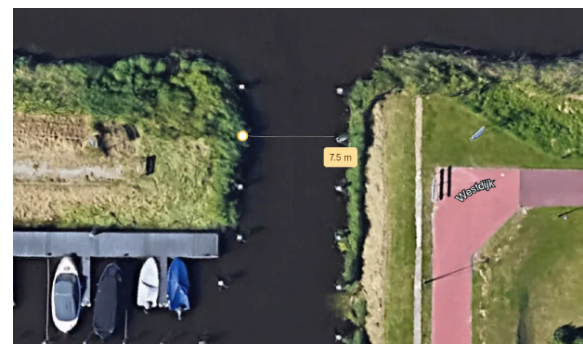
Een vaste voetgangersbrug met traptreden vanwege de sterke toeg. De brug leidt over de havenmond en is de ontbrekende schakel op de Westdijk. Een ommetje rond de haven is mogelijk en de afstand tussen Broek op Langedijk en het Stationsgebied wordt korter. Er is gekozen voor een vaste brug omdat een beweegbare brug technisch complex en zeer kostbaar is, zowel in aanbouw als in beheer. Doorvaarthoogte en -breedte voor plezierboten zullen worden afgestemd met de belanghebbenden. Recreatieve fietsers en wielgebonden voetgangers blijven gebruik maken van de bestaande route om de havenkom heen.

Uitsnede van het Masterplan

Impressie van voetgangersbrug over de havenmond

De havenmond in de huidige situatie

Het haventje

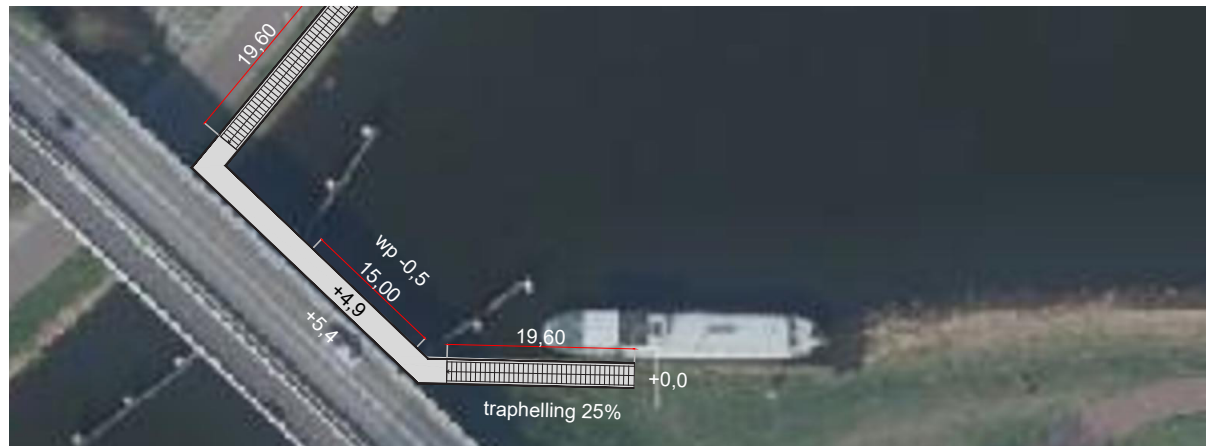
Voetgangersbrug Broekhornerbrug

Melkmeisje

Een aantrekkelijke voetgangersverbinding tussen de Westdijk en de Prins Hendrikkade. De locatie is magnifiek. Een lange brug dwars over het kanaal is zou dat beeld verstoren. Daarom willen we de huidige Broekhornerbrug gebruiken als draagconstructie voor deze nieuwe voetgangersbrug. Dan bevestigen we de nieuwe brug aan de bestaande. De brug bestaat uit een hellingbaan aan de Waardse zijde en een trap met een fietsgootje aan de Langedijkse zijde. Wielgebonden voetgangers kunnen het fietspad en de fietsbrug blijven gebruiken.

Impressie van de voetgangersbrug bij de Broekhornerbrug

Positie van de nieuwe voetgangersbrug aan de bestaande Broekhornerbrug

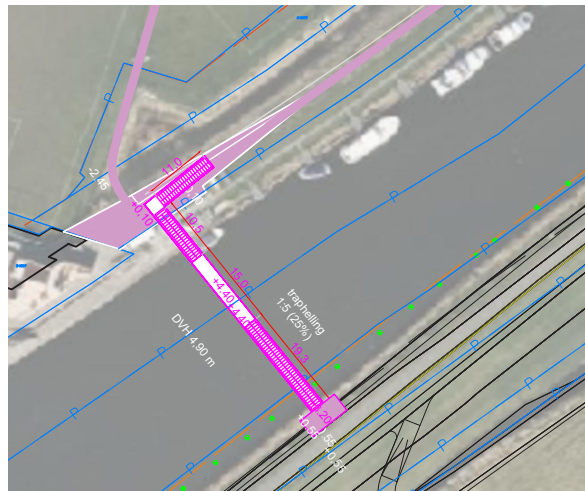
Links een afbeelding van een melkmeisje dat twee emmers melk draagt en daardoor in balans is (bron: Wikimedia)

Voetgangersbrug ter hoogte van csv BOL

Op deze locatie is gekozen voor een voetgangersbrug met een fietsgootje. Snelle doorfietzers en wielgebonden voetgangers kunnen elders het kanaal oversteken. De ambitie bestaat om van csv BOL een open sportpark te maken, waardoor met een publieke functie. Deze brug ontsluit het sportpark en de achterliggende kernen. De positionering is zorgvuldig gekozen met inachtneming van landschappelijke kwaliteit en technische haalbaarheid.

Impressie van uitzicht op kanaal en Westdijk vanaf de brug bij csv BOL

Indicatief plan met bruglocatie

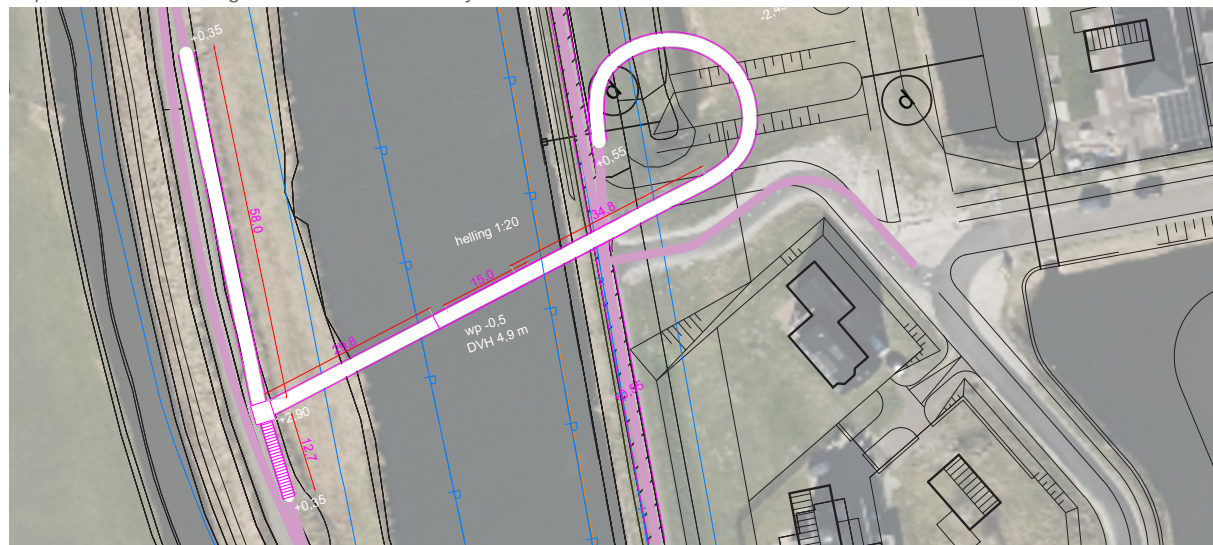
Impressie vanaf het westen met de Twuyvermolen op de achtergrond

Fietsbrug Twuyverpolder

Deze brug sluit aan op de doorfietsroute(s) en biedt een mogelijkheid om de fietsknoop bij de Bolbrug te ontzien. De brug verbindt Sint Pancras en de wijk Broekerhorn en vormt een schakel in het grotere netwerk voor de achterliggende kernen recreatiegebied de Groene Loper. Deze brug is voor fietsers, voetgangers en wielgebonden wandelaars en heeft twee gescheiden rijbanen.

Impressie van fietsbrug ten zuiden van de Twuyvermolen

Indicatief locatieplan met brug

Onder en boven: landschap overheerst de lichte constructie

6.3 Meubilair en overige beeldbepalende elementen

Voor het Masterplan zijn principeschetsen gemaakt voor beeldbepalende elementen zoals meubilair. Ze vormen samen een familie van elementen door eenheid in kleur, vorm en materiaal. Door herhaaldelijk en consequent elementen toe te passen in het Kanaalpark ontstaat een herkenbare identiteit die geassocieerd zal worden met het Kanaalpark. Door als bezoeker of bewoner in

aanraking te komen met de elementenfamilie wordt niet alleen het parkgevoel versterkt, het geeft ook een 'sense of place'. Je weet: ik ben in het Kanaalpark! Net als bij de bruggen vormt bij het meubilair en de overige elementen de geschiedenis van het gebied de inspiratie waar we uit putten. Schuientakels, molenwieken, houtzagerijen met stapels hout. Veel van deze objecten zijn verdwenen

uit het landschap, maar vormen belangrijk cultureel erfgoed. Wij gebruiken deze interessante bakens van weleer als inspiratie voor de nieuwe bakens van het Kanaalpark: elementen die uitnodigen tot verblijf, verbinding en ook verwondering. Ze geven Kanaalpark een eigen gezicht en identiteit.

boven: foto door Marloes Wellenberg
(bron: geschiedenisvanzuidholland.nl)

boven: schuientakel (bron: Langedijkerverleden.nl)

afbeelding van hoogtekartaart (bron: AHN)

Molens en en wieken in de rijpolders

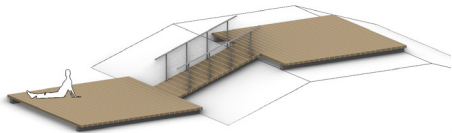

Schuientakelij (bron: gemeentearchief)

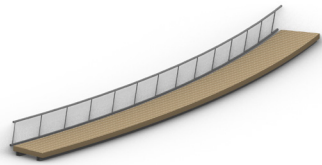

Houtopslag Fa. Vroegop (bron: gemeentearchief)

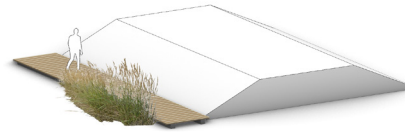
Inspiratie voor een familie van meubilair en beeldbepalende elementen

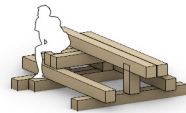
landingsplaats

loopsteiger met leuning

loopsteiger in riet

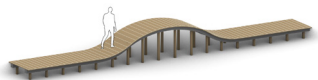
zitelement

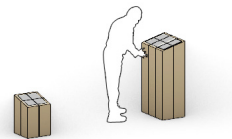
zitbalk

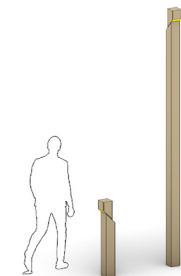
fietsnietje (standaard)

verhoogd steigerpad Waards

aanwijzer/routemarkering

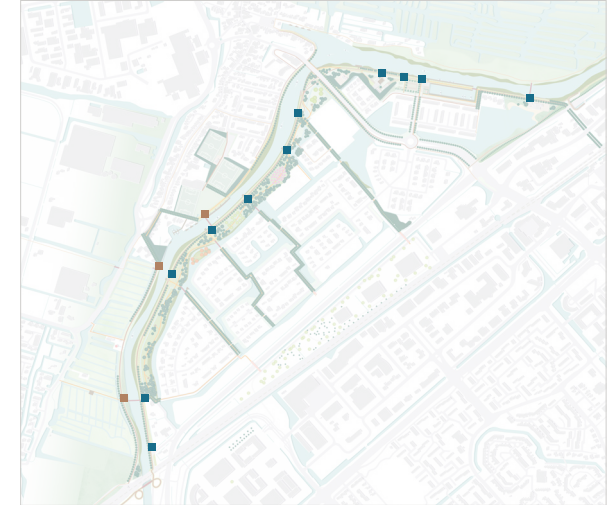
bollard & verlichtingsmast

Landingsplaats

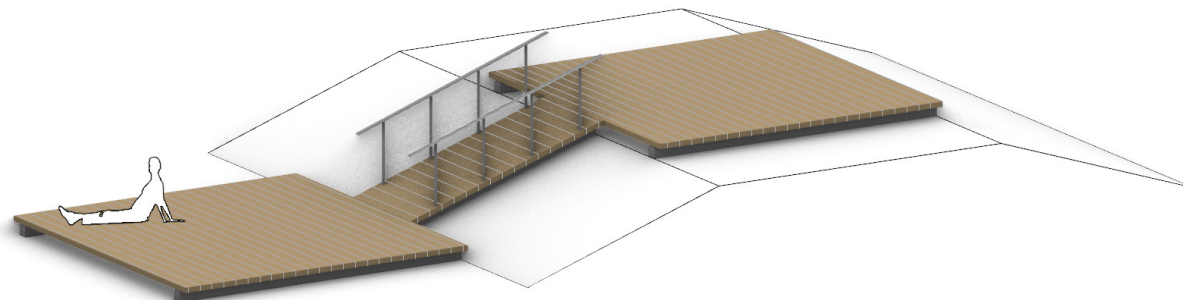
Een antwoord op het beleefbaar en toegankelijk maken van het kanaal zijn de landingsplaatsen. Ze zijn vaak verbonden met een dijkplein. Het zijn rust- en verblijfplaatsen aan het water. Landingsplaatsen worden gemaakt uit houten vlonders te bereiken via een trap of flauwe helling. Voor betere toegankelijkheid kan een leuning worden gemaakt.

Referentie van vergelijkbare landingsplaats

Locaties landingsplaatsen op beide oevers

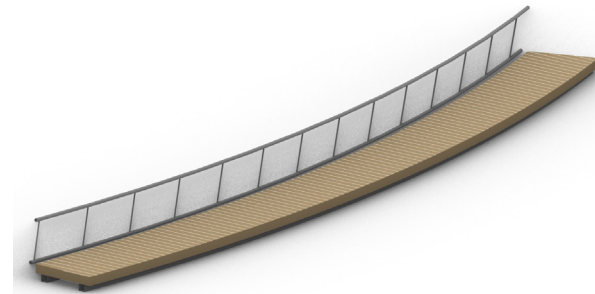
Visualisatie landingsplaats met steiger + leuning

Steigers

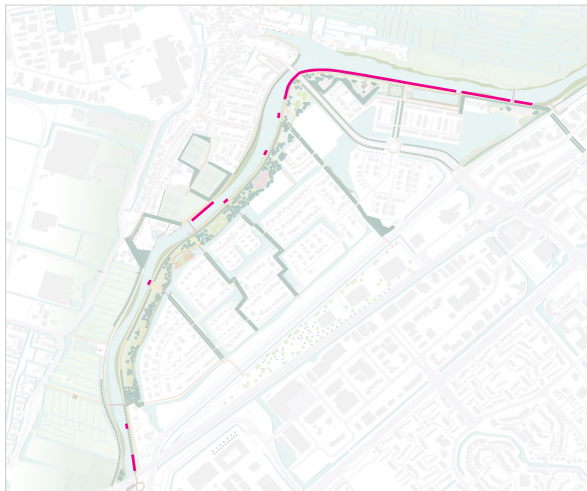
Wandelaars krijgen route-opties in het Kanaalpark. Er zijn comfortabele paden van asfalt (kruinpad), halfverharde (slinger)paden én er zijn avontuurlijke steigerpaden. Deze bevinden zich vooral aan de kanaaloevers, soms ook binnendijks en geven de wandelaar een bijzondere wandelervaring door het landschap. De steigerconstructies zijn vast (niet drijvend) met een houten dek of palen. De breedte van het dek is ca. 1.2-1.5m.

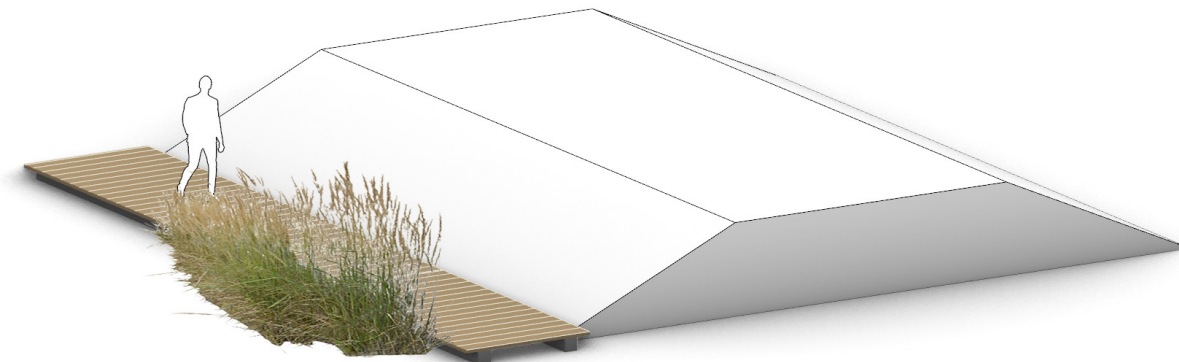
Referentie steiger

Visualisatie steiger en leuning onder de Broekhornerbrug

Locaties steigers

Visualisatie steiger tegen de oever met riet

Opgetild vlonderpad

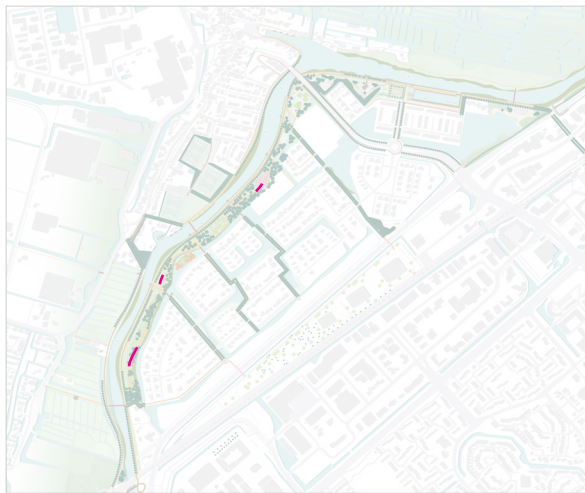
Een pad dat van hoogte verandert biedt een wisselend perspectief op het landschap. Met de hoge dijken en diepe polders is dat een bijzondere ervaring. Zo worden landschap en objecten die niet zichtbaar zijn op een bepaalde manier wel zichtbaar. Een mogelijke toepassing is een opgetild vlonderpad in de ecologische parkzone dat zicht biedt op de Twuyvermolen.

Referentie opgetild vlonderpad

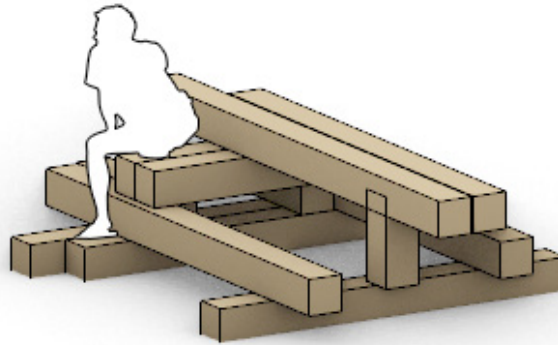
Visualisatie van een opgetild vlonderpad

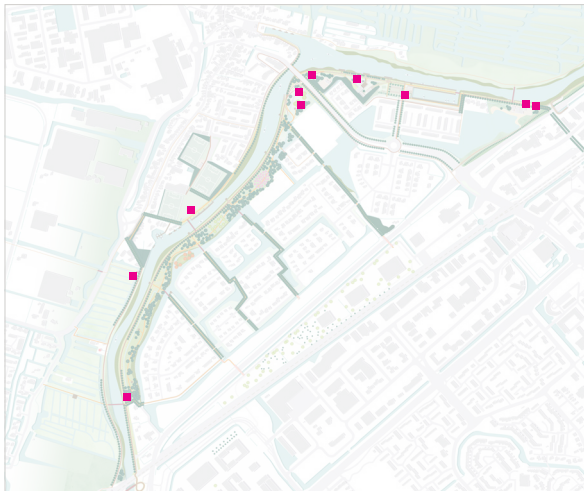
Locaties vlonderpaden

Picknicktafels

Met picknicktafels richten we plekken in waar ontmoetingen kunnen plaatsvinden en creëren we een 'sense of place' met houten meubilair. Afhankelijk van de plek en ruimte worden de picknicktafels samengesteld. Er zijn grotere en kleinere maten te maken. De kopmaat van de balken is altijd hetzelfde, 20x20cm. De ontwerpen zijn geïnspireerd op de houtpartijen die opgestapeld lagen bij zaagmolens.

Visualisatie kleine picknicktafel

Locaties picknickplekken

Zitelementen

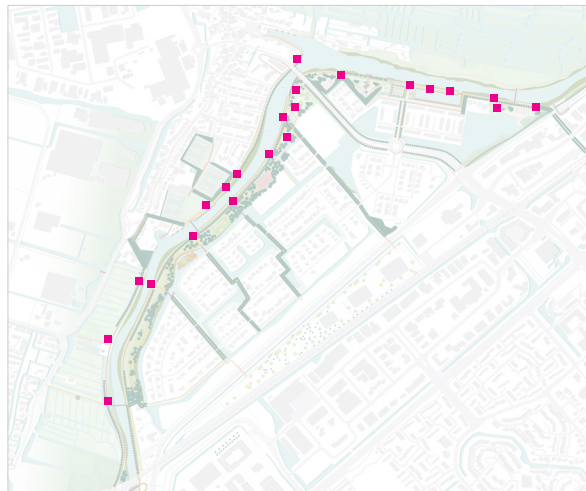
Houten balken zijn er om op te zitten, te liggen of om te spelen. Uitgevoerd met een leuning biedt een balk meer comfort. Dan is het een 'echt' bankje. Ze dragen bij aan de sfeer en parkidentiteit. Omdat ze familie van de andere houten elementen zijn ontstaat eenheid in het park. De banken bestaan uit eenvoudige balk die enkele centimeters boven het maaiveld staat op een plaat of frame.

Referentie van een vergelijkbare houten zitbalk

Referentie van variant met een leuning voor meer comfort

Mogelijke locaties zitelementen

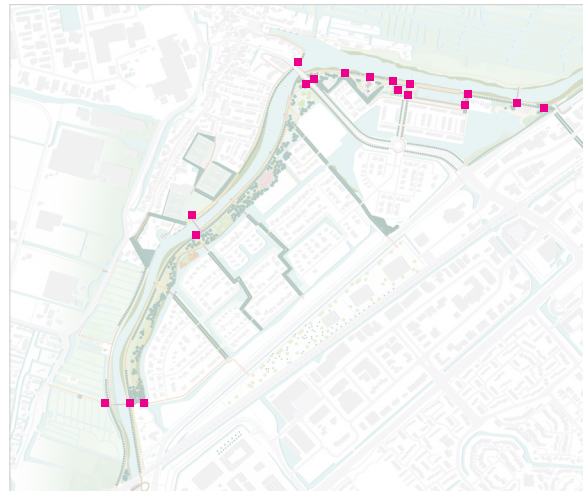

Visualisatie eenvoudige balkbank zonder leuning

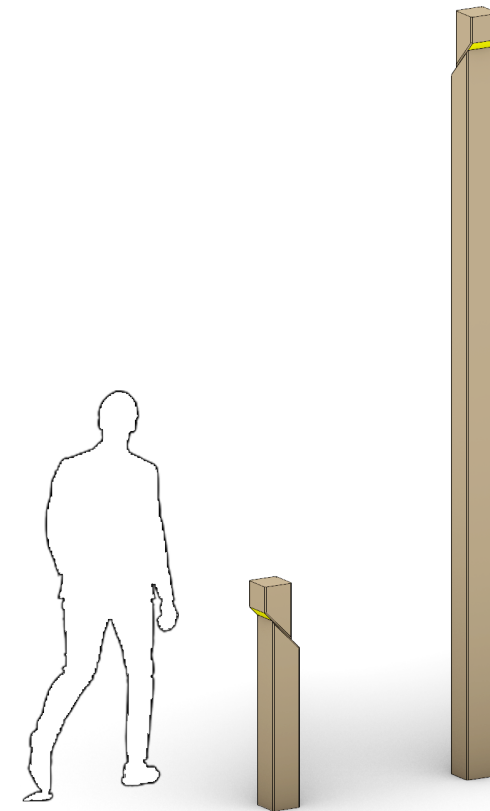
Openbare verlichting

Het gemeentelijk beleid is om geen verlichting in het Kanaalpark toe te passen vanwege de verstoring van flora en fauna en de kans op schijnveiligheid in een relatief rustig gebied. In het Masterplan maken we geen uitzondering en zorgen we dat alleen kunstlicht komt op plaatsen waar meer menselijke activiteit is te verwachten, zoals in het Havenkwartier, de verenigingen en de brugopgangen. Donkerte wordt beschouwd als een kwaliteit en we verlichten alleen op plekken en momenten als het nodig is.

Verlichtingsarmaturen worden bij voorkeur geïntegreerd in een houten paal, passend zoals bij de overige houten elementen; functioneel en fraai. De kleurtemperatuur van het licht wordt laag gehouden zodat flora en fauna zo min mogelijk verstoord worden. Er wordt gestreefd naar voldoende licht ter oriëntatie (om te weten waar je bent) en voor veiligheid (om te kunnen zien). De intensiteit is laag.

Locaties verlichting

Visualisatie lichtbollard en lichtmastje

In opdracht van gemeente Dijk en Waard
gemaakt door:

**STROOTMAN
LANDSCHAPSARCHITECTEN**

Funenpark 1-D
1018 AK Amsterdam
Nederland

